

Ruboiylar

1

Afv et xalqdan kelsa yaxshi-yu yomon,
Adovatdan qochib, rohat qil, inson!
Kibru hasad bermas kishiga orom,
Odamni mensimay quvildi shayton.

2

Yaxshilik, yomonlik moʻʼl bnda,
Qilmishing holidan ogoh boʻl bnda.
Koʻʼling olur ulkim, qoʻʼlini olding,
Barchaning foydasi qoʻʼlma-qoʻʼl bnda.

3

Yuz shukr tilmadi haq siynamizni,
Oshkor etmay shubha - dil kinamizni.
Borliqdan uyalib suv boʻʼlmaguncha
Namoyon etmadi oina bizni.

4

Soch oqargach qoʻʼydim dilim gʻʼbish-gʻʼbishin,
Yerga otdim havo-havas tashvishin.
Sham ravnaq topmagay otganida tong,
Pilik tortar bnda alanga uchin.

5

Oz shuuringdan boʻʼl begona, Bedil,
Jaholat sozin chal devona, Bedil,
Dud ila gʻʼbubordir bu dunyo bari,
Koʻʼz yum, sabil qolsin bu xona, Bedil.

6

Mansab, hasham emas, azobdir bnda,
Ayt, nima soflikka hisobdir bnda?
Eshak, hoʻʼkiz tagin tozalasinar,
Mansabdan farroshlik savobdir bnda.

7

Oina koʻʼrganda oʻʼzin begʻʼbubor,
Shodlikdan ming rangda boʻʼlur jilvakor
Inson mijozida gul ochdi bilim,
Gullasin deb sahro bagʻʼbrida bahor.

8

Havas tarkin etmoq koʻʼp mahol bnda,
Erkinlik faqat bir ehtimol bnda.
Nimaga boqmayin dil boʻʼlur asir,
Koʻʼngil uzmoq esa, boʻʼsh xayol bnda.

9

Soʻʼzlaringda boʻʼlsa yumshoqlik boʻʼyoq,
Yov ham qilur doʻʼstlik koʻʼzgusin porloq,
Qoʻʼpol gapdan fitna qoʻʼrgan chogʻʼbida,
Boʻʼyin tomiringdur bu jangda tayoq.

10

Bu aqlsizlarki, mastu beimon,
Sezgisiz, qattiq jon, xarsang toshsimon

Chigʻbʻanoq quruqlik va manmanlikdan
Na magʻbʻzu na povʻbʻst bor, quruq ustuxon.

11

Bedil, ovʻbʻzni qancha sinab kovʻbʻmadim,
Lek kamol davosi damin urmadim.
Yuz shukrki odob iqboli kulib,
Hech kimdan ortiqman deya yurmadim.

12

Bedil, hamma vaqt ham iztirob bunda,
Tinchlik - xayolu tush yo sarob bunda.
Harakatsiz bovʻbʻlmas hatto chang paydo,
Ildiz suvda, tuproq bir niqob bunda.

13

Ey aql javhari, bovʻbʻl dunyo siriga hamdam,
Makrparvoz zuhdga sen rindona bergil barham.
Olam soqolu salla masxarabozligidir,
Bu xijolatdan qutul, kovʻbʻnglingni uz, ey odam.

14

Bu bir dengiz, ishi bizlarni bovʻbʻgʻbʻmoq,
Tigʻbʻbu shamshiringga ishonma har choq.
Har tovʻbʻlqin intiqom kamoni bunda,
Undagi har baliq ovʻbʻq tovʻbʻla sadoq.

15

Mantiqsiz afsona tutmish olamni,
Fahm etu ovʻbʻylama hech kovʻbʻpu kamni.
Lanat tavqin ilib shayton bovʻbʻyniga,
Negadir jannatdan quvmish Odamni.

16

Zuhur oinasi jilo topgandan beri faqat
Har maxluq bir-biriga intilar, bovʻbʻlar ulfat.
Hech kim nazar tashlamas ovʻbʻzining ahvoliga,
Bulbul bovʻbʻldi guldan mast, gulga havolash odat.

17

Tuban tabiatingdan chiq, ey bedor dil,
Lofning bezak pardasin aylama manzil.
Baxmal tovʻbʻshak na hojat kelmasa uyqu,
Tun matosin tovʻbʻquvchi korgohni tark qil.

18

Kim boylik fikriga asiru betob,
Tomchi may hididan xovʻbʻp mastu xarob.
Bedil, mol jamgʻbʻarmoq zahmatin chekma,
Dur terilgan bilan ip bovʻbʻlmas serob.

19

Har narsada ong-la asosu nisbat,
Sovʻbʻngra fahm et nadur maniyu surat.
Odam hovʻbʻkiz emish, baliqqa mingan,
Baliq havodamish... Qani haqiqat?!

20

Bu xarobazorda istasang rohat,
Dov'bstga qov'bhilib top dilga halovat.
Toki bir-biridan kipriklar judo
Uyqusiz kov'bzlarda iztirob, zahmat.

21

Besh kunlik umring bu notinch olamdan -
Tinch ov'btar sen ov'bzing qilgan malhamdan.
Mazhabu millatdan izlagil odob,
Yaxshi xulq izlagil har ilmu fandan.

22

Kiprikdan qon tov'bkib, lolazor topding,
Bulutdek yosh tov'bkib, chin bahor topding.
Dardsiz kov'bzngil ochmoq maholdir, mahol,
Oyoq yarasida tikan - xor topding.

23

Bu eshak miyalar shodonlik sozin -
Tushunmay, kov'bzatar shohona nozin.
Nafrat nog'bzorasi kar qilmaguncha,
Fahm etmog'bi mushkul tarab ovozin.

24

Qarilikda xoli bir gov'bsha top dilga,
Bedil, Daryo emdi loyqadi, qani chiq topib sohil.
Mana oppoq sochlarda kafan inikosi bor.
Yov'bdida kov'bzing yummasdan ov'bz manziling topa bil.

25

Olam - xarob zimiston, bu zulmatda har odam
Gururi shulasida kuyadi misoli sham.
Besh kundan sov'bzng talati safo nurin socholmas,
Tundagi yiltiroq qurt bundaylarning bari ham.

26

Ey, inson dil kabobi taftiga yopguvchi non,
Suv qilmasmi bu zulming xijolati shul zamon.
Bir yalam asal sening og'bzingga tekkunicha,
Yuzlab xonalar vayron, halokatda minglab jon.

27

Goh suv gv'bamidan, goh bir donadan de,
Gohida aysh ila taronadan de.
Olguncha shu gapdan qutulolmaysan,
Uyqu olguncha shu afsonadan de.

28

Ey xoja, hashaming zavoli yaqin,
Shulang asarining paymoli yaqin.
Qanchaga yetardi bir shamdek ziyong,
Ey, yiltiroq qurt, tong jamoli yaqin.

29

Yer tinmay tarqatar gv'hubori ibrat,
Umr hangomasi kulfatdir, kulfat,
Orom talab etmoq bunda behuda,
Ohular ortida quyuyq chang qat-qat.

30

Dilning oinasi bor, boqmayin ov'etdi,
Kov'ez ov'ingida bahor boqmayin ov'etdi.
Bu tushunib bov'elmas dasht gv'uboridan
Kov'etlar ov'etlari ham kov'etmayin ketdi.

31

Har kov'ingilda bordir umr taloshi,
Kov'ingildan ishorat tomchi kov'ez yoshi.
Kov'etklamda ildizsiz ov'etmas bir dona,
Bil, yaraning ham bor ildizi - boshi.

32

Mol-dunyo tashvishiga tov'etliq bu chov'etl - olamdir,
Bu tashvishlardan ozod - shod yashagan odamdir.
Kov'etgilga tugun solmay ov'etmas hech bir maraka,
Etikning torligidan oyoq qadoq, kov'ez namdir.

33

Barcha istagingni bersa gar taqvo,
Quruq tok bargidan qaynardi sahbo.
Bov'etsh xayoldan ov'etisa kishi rov'etgori,
Qargv'eta tuxumidan chiqardi anqo.

34

Shom kelgach, osmonga chiqdi alangam,
Dilim qon bov'etdi-yu, kov'etdan oqdi nam.
Erta qanday umid bilan yashaymiz,
Bugun ov'etdi bizga bov'etlgan vada ham.

35

Mast-alastligimiz asosi karam,
Baland-pastligimiz asosi karam.
Borliq ov'etgarishi derlar ov'etlimni,
Yov'etqlamasligimiz asosi karam.

40

Hayotni jon qiynogv'eti, qon yutmoq deb bil,
Hayot-mamot ayshidan qutulmoq mushkul.
Xalq ichra yashab undan ajralmoq xato,
Odamzod tirigida suhbatga qobil.

37

Himmat ahli tabidan Bedilda ham bor,
Saxiylik turli rangda bov'etlur jilvakor.
Nodonlarga pandu muhtojga tanga,
Yoshga lutf, kattaga xizmati bisyor.

38

Bedil, tun qurtidek bilmasman tinim,
Ammo hech tarafga ochilmas yov'etlim.
Kaba tavofidan kishilar xursand,
Bu soyadan ogoh emasdir hech kim.

39

Ey shayx, insof bersa vijdonga pardozi,
Nechun kov'etzing tov'etymas, qanoating oz.
Hech kim sendan kammass bu anjumanda,

Kov ʻzging mol-dunyoda, ov ʻltirish mumtoz.

40

Inson daftaridan varaq bu jahon,
Odam kabobining tutuni osmon.
Ikki jahon ungan urugʻ ʻni bilsak,
Kishi xayolidan yetishgan bir don.

41

Ketdik, bizdan qoldi gv ʻamli iz boqiy,
Qoldi parpiramoq, u hargiz boqiy,
Tanamiz tuproqda mahv ov ʻlsa hamki,
Qattiq jondan qabr toshimiz boqiy.

42

Ashyov ʻnazarimiz olgv ʻuvchi kov ʻzgu,
Nomlar zikri ertak tinglamoqdir bu
Barchasi insondan qochirar uzoq,
Asli inson bov ʻlmoq ov ʻzni bilmoq-ku.

43

Kishi tabiatin fosh etsa idroq,
Faqat yaxshilikka etar ishtirok.
Ilmdan bebahra qoladi tabi
Badfelidan kechib bov ʻlmasa pok.

44

Bedil, qay mijozda bov ʻlmasa vafo,
Visol topganda ham topolmas hayo.
Qaydakim manzurdur dov ʻstlik huquqi,
Jon nisor et, ov ʻzga sheva yov ʻq aslo.

45

Dili hasad tov ʻla, ichi qoralar
Doim tuhmat ila pokni qoralar.
Ship burchiga oppoq paxta ilib qov ʻr,
Shamdondan barcha is shunga ov ʻralar.

46

Bedil, yetmoqdadir sov ʻngiga safar,
Parvozga bemajol emdi bolu par.
Qadamim hisoblab borar kov ʻz yoshim,
Har tomchimdan shamta tong yaqinlashar

47

Parokandalikdir dunyoga asbob,
Oromga hamsaboq bov ʻlmishdir simob.
Shu daryo mavjidan parishondirmiz,
Bunda xotirjamlikv ʻgavhari noyob.

48

Mashhurliging nadur? Mastlik kulfati,
Vayronlik ne? Baland-pastlik illati.
Dilingni kuydirgan noyob orzular -
Aql bilan boqsang, hayot ragv ʻbbati.

49

B«Sen, mendan tashqari,v ʻdesa,v ʻhaqiqat,

Bu soʻb ʻzga ishonma, bari jaholat.
Xoh yerda qanot qoq, xoh osmonda uch,
Anqoni topursan ertakda faqat.

50

Bu dunyoda koʻʻpdan-koʻʻpdir jaholat,
Kim aqlu ilm desa, chekar nadomat.
Har tomonda faqat ayiqlar raqsi,
Ustara ber, olam jun bosgan gʻʻoyat.

51

Bu dunyoda har dam yangilik havas,
Eskirib chiqadi har yangi nafas.
Shu suhbatdan qiziq dunyo bozori,
Aql qulogʻʻin tut, olam gapdir, bas.

52

Ishrat tuzogʻʻidir shisha kasofat,
Qul-quli yetkazar xabari ishrat.
Maxmurlik yulduzi har bir tomchisi,
Har mavji piyola manglayida xat.

53

Kuyuk dil tuguni ishkinga tumor,
Orab dedim: B«Buni yoringa yubor.
Shavqidan gʻʻunchadek ochilib ketdi,
Shodlikdan qiniga sigʻʻmadi takror.

54

Toʻʻlqinmiz menu sen hayot bahrida,
Havas qaynab yotar uning nahrida.
Koʻʻpikdek fikr etsak, suv va havodan -
Ozga na don bor, na somon, qarida.

55

Betamiz boʻʻladi dardi yoʻʻʻq odam,
Undayga oʻʻlimdan oʻʻzga tasir kam.
Soch va tirnoqlarga qarab ibrat ol:
Qon yoʻʻʻq joyda yoʻʻʻqdir his ham, tuygʻʻʻu ham.

56

Qay dilga tushmasa ishqdan bir qaynov
Umri kuyib oʻʻtar, jabrga garov.
Koʻʻzadan ibrat ol, suvga chidolmas,
Avval kuydirmasa uni to olov.

57

Uzluksiz shodlik ham keltiradi gʻʻʻam,
Haddidan ortiq bazmʻʻʻ misoli motam.
Har narsa meyordan oshmasa yaxshi,
Boshdan oshsa oʻʻtdan battarroq suv ham.

58

To charx bisotida sobitu sayyor,
Gapning markazida xomushlik darkor.
Urugʻʻʻsiz hech narsa ildiz otmaydi,
Yani nuktasiz sayr etmaydi pargor.

59

Zeru zabar qilmoq, falak nomasi,
Boy berilar oxir yer xazonasi.
Jisiming ziynatiga bobʻlma kovʻp banda,
Uni yechib ot, ul gvʻflata jomasi.

60

U dunyo deganing u dunyo emas,
Haq jamoli unda huvaydo emas.
Jannat tarifidan chiqar xulosa,
Qayda zaru gavharʻbʻbu dunyodir, bas.

61

Bir olamdir kuyim sehru ohangi,
Tobora ochilur yangi va yangi.
Kalomim sayrida gvʻflata qolma,
Bahorman, yangi har nafasim rangi.

62

Zohid derki, B«taqvo manbai dindir,
Shayx kovʻzgu tutib der B«Sulukdan qidir.
Bu johillarga zid bizning devona
Yalangʻoch bobʻlib der: B«Chin mardlik budir.

63

Kimki past-balandga qaragay hushyor,
Iblis malunligin tushunar bisyor.
Kim qibla bilmasa hazrat insonni
Osha lanatlanib bobʻlur sharmisor.

64

Sen rad etgan kichik bobʻlak bilan ham
Hisoblashmay bobʻlmas biriksa boham.
Bir tutam junni yel eltadi oson,
Birlashsa bobʻladi namat ye gilam.

65

Faryodki, hech kim yovʻbq biz bilan bul kun,
Hurralikdan yovʻbqdir hatto bir uchqun.
Doim birga bobʻlgan muvofiqdovʻbtlar,
Borsa kelmas joyga ketdilar butun.

66

Hayotdan olmasa ibrat u kovʻbz kovʻbr,
Asalda bobʻlmasa shirinlik u shovʻbr.
Ozgarib turmagan libos kafandir,
Ozgarish bilmagan xona - qaro govʻbr.

67

Ozboshimchalikdan xurram bu dunyo,
Erksiz aylanmoqqa bobʻlmish muftalo.
Iso yo Mahdiyning qaytib kelmogʻbi
Tajribadan uzoq, quruq bir davo.

68

Bedil, quruq vaq-vaq bizga shon emas.
Amir, sulton madhi bizga jon emas.
Sovʻbzlarim tinglab kovʻbr, eng yaxshi onim
Dovʻbtlar xizmatidan ovʻbzga on emas.

69

Himmat ov Ёlchovimas faqat pul-dirham,
Pul sochmoq har kimda bordir kov Ёru kam.
Mumsiqdan hech kishi bahra olmagan,
Hasrat-la jon bersa shu ham zov Ёr karam.

70

Toki ishq qissasi takrorga qobil.
Bu mato bozorin doim qiziq bil.
Majnun doim sochar boshiga tuproq,
Farhodning teshasi toshda muttasil.

71

Hayo tuxmin qov Ёldan bersa gar odam,
Gayrat binosining qaddi bov Ёlur xam.
Soqoldan lof ura ishonma unga,
Nomus qov Ёldan ketgach, qolmas mardlik ham.

72

Bedil, befahmlik ov Ёsmish naqadar,
Ahmoqlik palosi yoyilmish magar.
Oshno-begonalar butun bir umr
Faqat B«tarix yo B«saj talab etishar.

73

Bu bazm telbalik, yov Ёq bunda idrok,
Bunda bilim sozi qilmas ishtirok.
B«Men, yo B«Bizlariga tushunmoq bov Ёlib,
Qancha quloq osma, u bangu taryok.

74

Nodonlik ovining ov Ёljasi hasrat,
Nodonlik bahorin yomgv Ёiri kulfat.
Soch yulib dodlamoq bilimsizliqdir,
Ogohlik kov Ёzgusi emas nadomat.

75

Ruxsoring chaqmogv Ёi niqobga tushdi,
Kov Ёzlaring shulasi sharobga tushdi.
Zulfing qov Ёngv Ёirogv Ёi yuzing tov Ёsganda,
Gov Ёyoki soyasi oftobga tushdi.

76

Bizlarga hayotning hosiliv Ё”havas,
Semurgv Ё kov Ёrinadi har pashshav Ё”magas.
Boriga qanoat qilmay na chora,
Tekin havo bizga anjomi nafas.

77

Borliqda kulfatdan alomat bordir,
Yani unda sozi nadomat bordir.
Haq-nohaq, soz-nosoz behishtu dov Ёzax,
Ozing kim? Bilolsang, qiyomat bordir.

78

Dev-jin nayrangiga tov Ёlmishdir jahon,
His va harakat-la qildik imtihon:

Qov'brquvdan tug'v'ilmish ajina, pari,
Vahimadan tarkib topmishdir inson.

79

Tahqiq yov'fli juda nozik, sersaboq,
Tushunish qiyindir yaqin bov'flgan choq.
Tuproq ne? Bilmasang kechirish mumkin,
Xayol shamin tubi qorong'v'udir, boq.

80

Oz mano qissasin ochgan ul dona,
Ildiz yorib otdi yer ichra shona.
Lek tahqiqi biror joyga yetmadi,
Yetilsa ham ov'bzdan topmay nishona.

81

Qarilik harchandki yov'flqlik ersa ham,
Hosili bov'fladi oq mov'fy bir tutam.
Olov yonib ov'btmas kul qoldirmayin,
Kov'bpiksiz bov'flurmi qaynab turgan gv'ham.

82

Ey, Bedil, maqsading ovlamoq kov'fngil,
Ammo dil oromi bov'flmaydi hosil.
Kov'bzgu timsoliga tushganda yov'fli,
Odam yuz ov'fgirar, bu emas manzil.

83

Kov'brsatib hunaru bilim shararin,
Kimlar kov'bz-kov'bz qilar hashamatlarin.
Oxiri bir yonib sov'fngan chov'fgv'f kabi
Bosh tushar yostiqqa tov'bzgv'bitib parin.

84

Yov'fqdan paydo bov'flmish maktabi olam,
Har narsa qov'bzgv'faydi hayrat damo-dam.
Qalam tilida-ku kotib dil rozi,
Zero barchasidan ogohdir odam.

85

Mirkam ikki dunyo ahli-la maosh,
Va hisobkim tov'fgv'fri kelmay, kov'bzda yosh.
Bugun shunday, erta bov'flsa imkonim
B«Bedil! deb, tuproqdan kov'btargayman bosh.

86

Ey inson, kov'flingda havas tov'fla jom,
Vasvasadan tinmas, dil besaranjom.
Sen ov'fsha-ov'fshasan beshigingda ham
Tebratib turmasa, topmasding orom.

87

Bov'fsh kalla ov'bziga qov'fyadi bino,
Yuz xil puch xayollar unga jo-bajo.
Dardsiz dil havasdan topolmas chora,
Shisha bov'fshab qolsa bodasi havo.

88

Boyligin orttirmoq boʻlib oʻhu voh -
Qilgan boy, bilsaydi tinchlik yoʻlibin, oh.
Sham shodligi boshda qalpogʻibidandir,
Bilmaski jonining yovi shu kuloh.

89

Poyonsiz bilim-ku senda mujassam,
Anqodan buyukroq oddiy pashshang ham.
Jahon tarkiboti birlikka ega,
Bu birlik shubhasiz, nafasingda jam.

90

Xalqda harakatdan oʻbzga narsa bormi?
Yoʻbq. Dunyodan qoʻbl yuvsa, foyda unga yormi?
Yoʻbq Xayol oynasin yuz ming jilvasi bordir,
Yoʻbq.Ulardan bittasi unga vafodormi?

91

Bedil, ishoratning koʻb tomoni bor,
Unda juda koʻbdir eshigu devor.
Xoh bku degil, xoh b«sen yoki b«biz deb yoz,
Haq manosin ochar iborang bisyor.

92

Sendan yuz oʻbgirmoq, qaydadir, jonon,
Sendan koʻbz uzmoqlik qayda biror on.
B«Meni yod etmaysan, dedingmi?
Hayhot, Hayotim sen bilan, unutay qachon?

93

Boylig orttirmoqqa hirs qilur gb Havgb Ho,
Oz kuch-quvvatiga ega har siymo.
Shayx boʻblur saltanat kuchi boʻblmasa,
Kuch yetmagan joyda zolimlik paydo.

94

Nimaga ehtiyoj tabda bor ekan,
Gul ochsa, hamrohi boʻbladi tikan.
Non yemak quroli boʻblgan tishlaring
Tushar oson, chiqar qiyinlik bilan.

95

Ilm koʻbz-kovbz qilmaslik kamoli oʻbzga,
Lab ochmay sov bzlamoq maqoli oʻbzga.
Yasancholik, kibru noz olamida
Oina tutmaslik jamoli oʻbzga.

96

Bedil, har bir ochiq koʻbzga moʻby yoʻbldosh,
Toʻbgbri peshonada bordir egri qosh.
Toʻblin oyga boqsang hilolga moyil,
Tizzasiz emasdir sen koʻbrgan har bosh.

97

Bul kunda azizlar davlat konidan
Saroy qurar, magʻbrur davlat shonidan,
Kovbzing ochib boqsang peshonasiga,
Ajinlari timsol baxt narvonidan.

98

Har ildiz ortida shan chamanzordir,
Har qanotga yuksak uchmoqlik yordir.
Vahmdan yangi oy misoli ozma,
Eshiklar kalidi chov bntakda bordir.

99

Yaxshilik qilsang ov b z diling baxtga yor,
Yomonlik kov b rguzsang kov b ngilda gb b ubor.
Hali qiyomat kun kelgani yov b q-ku,
Yaxshilik kilaver, hisob ne darkor.

100

Tokay sov b roqlaysan, ul yor qani deb,
Yuzlari niqobli dildor qani deb.
Kipriklar tov b smasa kov b zint ov b ngini,
Oftob xonasida devor qani deb.

101

Bedil, aziz bov b lsa osudalik dam,
Ozgaga yomonlik ov b zingga sitam.
Toptalgan dil kov b rding, har yon sayr etib
Oyoq osting qadoq, asta bos qadam.

102

Yaxshi-yomon degan sov b zlardan, qarang,
Oxir haqiqat ham bov b lmişdir berang.
Qulog b hng ding qilib hayrat sirin top,-
Anqo xalq og b zida par tov b kib, garang.

103

Hech telbalik kelmadi devonaga mos,
Hech bir aql tadbiri farzonaga mos.
Kov b zlar tuproqqa botdi umr gb b uboridan,
Biror kishi kelmadi bu xonaga mos.

104

Guborim yov b qlikka yaqin bov b lsa ham,
Juda tordir bilim va aql kov b cham.
Soch oqim nur berdi pilikka, ammo,
Xiradir yov b limni yoritguvchi sham.

105

Shisha qul-qulida ibrat muhayyo,
Gul xandasida bor noladan imo.
Bu chamanda paydo har tus va har rang
Qadam andozasi, oyoqdan sado.

106

Baxmalu mov b ynalar istasang, Bedil,
Qanoat soyasin orombaxsh bilgil.
Tubanlar oldida tov b kma obrov b ying,
Hirs bov b lsa tashnalik, hayoni suv bil.

107

Davrim odamlarin nafasleri sard[1],
Qov b pollikda gb b ayrat kov b rsatar bedard.
Bu pastlar tov b dsin etiqodidan

Bildimki tubanlik kov ʻrsatar nomard.

108

Qayda haqu nohaq ajratilmaydi,
Kishilar tabida soflik boʻlmaydi.
Bir pastga pastligin aytsalar dedi:
«Har kimga bu davlat nasib qilmaydi.

109

Afsus, ayshu ishrat zamonam oʻʻtdi,
Bosib changu gʻ ʻrbat, gʻ ʻam-alam oʻʻtdi.
Yov ʻl-yov ʻl oq sochimdan ravshan boʻʻldiki,
Yov ʻq umrim yuz yov ʻldan yeb barham, oʻʻtdi.

110

Qilmish-qidirmishdan kimki boxabar,
Zaiflarga zulm qilmas, alhazar.
Keskir bir boltaga aylanur shisha,
Birdan oʻʻtda erib ketsa u magar.

111

Bedil, dov ʻst-dushmani qilsang imtihon,
Tabi oinasin ayla namoyon.
Berahmlik boʻʻlur zolim xilvatda,
Yalangʻ ʻoch tigʻ ʻdir ggov ʻst tashlagan ilon.

112

Qarilik gʻ ʻorati ayladi shiddat,
Tanda tob qolmadi, kov ʻngilda toqat.
Bizga hasrat boʻʻldi dov ʻstlar diydori,
Bizni kov ʻrmak esa dov ʻstlarga ibrat.

113

Har bino xarobi oʻʻz obodligidir,
Dil navmedligi gʻ ʻamdan ozodligidir.
Sening qov ʻling ichra naqsh solgan chov ʻgʻ ʻlar,
Ozga oy shulasin bunyodligidir.

114

Sov ʻzdir aqyonuslar bekaronasi[2],
Sov ʻzdir mano degan gavhar xonasi.
Oliy nazm mehnatu chidam istaydi,
Sov ʻzning ham bor baland, past pogʻ ʻonasi.

115

Faqirlikda pov ʻsting yetsa suyakka,
Sir boy berma dov ʻstu dushman yurakka.
Ehtiyojning bilsin faqat shul kishi,
Hojating chiqara olsa u yakka.

116

Ey gʻ ʻofil zohid, hech zikringda yov ʻq haq,
Sov ʻzlaring, qov ʻshigʻ ʻing manosiz mutlaq.
Bemani zikringga mos tushsa tasbeh,
«Hay-hay deganing ham manosi taq-taq.

117

Borligʻ ʻimdan asarv ʻnafasi sardim,

Koʻz desang, koʻzgu diddagi dardim.
Meni soʻz boʻlgan yodimga tashna,
Umrimdan qolgani bir hovuch gardim.

118

Shahidlaring xoki koʻz yoshidan nam,
Isiriq dudida bul sadodir jam:
B«Ishq davosi oson emas, ey gʻoʻfil,
Hanuz kuymokdamiz oʻz ilgan boʻz sak ham.

119

Martabaning boʻz sa jonga orasi,
Har tabiatning bor ibrat ziyosi.
Hushyor boʻz il, ochkoʻz lar tabiatida
Bordir koʻz il gʻoʻmas Shaddod binosi.

120

Bu dunyoda qanday naqshki jilvagar,
Tasavvur gulzori, behishti nazar.
Ozimizdan barcha yaxshi-yomonlik,
Koʻz guda koʻz rganing oʻz zingdan axtar.

121

Kim topolsa muxtoj boʻz maslik yoʻz lin,
Fuqaro-yu shohga choʻz zmagay qoʻz lin.
Har fursat gʻoʻanimat ekanin bilar
Kimki qanoatga toʻz ldirsa koʻz nglin.

122

Hirs ahli vasvasadan tiyolsa qadam,
Ochkoʻz zlik shu ondayoqtopadi barham.
Yani tama qoʻz lin tortgani zamon,
Iltimosdan yumilar uning labi ham.

123

Oz vasfida olim guftori qiziq,
Oz ishqida majnun ashori qiziq.
Bu dashtning qumlari toʻz z gʻoʻb bitguncha,
Lofu hangomaning bozori qiziq.

124

Tanho bekaslikni koʻz zlagan odam
Jamlagan narsasi faqat dardu gʻoʻam.
Bizning xonamizda sening yuzingsiz
Tutab kuyar, ammo nur sochmagay sham.

125

Bu bogʻ da oʻz smishdir ming tur gul, tikan,
Ming hayfki tagiga yeta olmaysan.
Din, dunyo ishidan eshitganlaring
Yaxshi-yomonliging tarifi ekan.

126

Qisqarmoqlik boʻz lgach hayot oʻz smogʻ b i,
Na hojat noz ila bezak bermogʻ b i.
Bu bazmda shamdek oʻz ltirsa hamki,
Turmoqqa hassadir boshdan-oyogʻ b i.

127

Yana nigohimiz misoli chaman,
Yor vasli yuz koʻklam bʻ navroʻ bʻ zcha ekan.
Bul kuni kulbamiz quyosh xonasi,
Koʻ bʻ zimizdan borliq chirogʻ bʻ i ravshan.

128

Istak qoʻ bʻ li doim talabda bebok,
Uni qisqartmoqqa qistaydi idrok.
Har gal yengdan qoʻ bʻ ling chiqargan chogʻ bʻ hing,
Har bitta barmogʻ bʻ hing etar yoqang chok.

129

Faqir xonangda barqurmasa himmat,
Har qayda hamrohing xorlik, haqorat.
Shohga yaqinlikda iftixoring zoʻ bʻ r,
Oz hazratlariga yoʻ bʻ q-ku hech hurmat.

130

Osmon boʻ bʻ lsang yerga egilmoq yaxshi,
Tuproq boʻ bʻ lsang koʻ bʻ kka intilmoq yaxshi.
Notavon, bechora boʻ bʻ lmagʻ bʻ il zinhor,
Gayratda, himmatda boʻ bʻ l porloq, yaxshi.

131

Ramz gavharin pardasiz Bedil termas hech qachon,
Bahor chechaklariday yigʻ bʻ ib, etmish u pinhon.
Rano gulin ming rangda ocha olgan boʻ bʻ lsa ham,
Tushunganlardan birin ayta olmadi hamon.

132

Fitrat afsungari koʻ bʻ p gʻ bʻ hayrat etdi,
Xomlar ishonchiga nima naf yetdi?
Yuz shukrki Iso, Mahdiy qissasi
Imonining sustligin koʻ bʻ taryb ketdi.

133

Qayda muruvvatdan suv ichsa odam,
Vafodan boshqasin mevasi alam.
Faqirlikni bilma notavonlik deb,
Lab qurib qolsa, til unga berar nam.

134

Ildiz uzsang, urugʻ bʻ xayoli vatan,
Ildiz paydo boʻ bʻ lur yana urugʻ bʻ dan.
Yangilanish eski osoridandir,
Yangi ravnaqiga eskisi maskan.

135

Koʻ bʻ k pargorida bosh-oyoq bajoʻ bʻ har ikkisi bir,
Shohlarning toʻ jib bʻ hassoyi gadobʻ har ikkisi bir,
Pastlik-balandlik farqin qilmogʻ bʻ hing bexabarlikdan,
Oyoqda xalxolmi[3], boʻ bʻ yinda tavq yoʻ bʻ har ikkisi bir.

136

Kecha chamanim kuyi urdi boshimga,
Nargis kuyi maqul keldi qoshimga.
Zar ogʻ bʻ iz koʻ bʻ m-koʻ bʻ k nay nimalar dermish:
Bilolmay ketibman kelmay hushimga.

137

Roz olamida har kim borar ilm yovʻlidan,
Vazminligi guvohdir uning ilmi movʻlidan.
Suvdan chiqqan har kovʻza bunga misol bobʻladi,
Hajmiga loyiq olar ogvʻirlilik suv qovʻlidan.

138

Yuz shevadir men yozgan ashor,
Yozmadim uni men bir kunda, yakbor[4].
Tavrot emaski uning hammasi,
Tushsa osmondan bir yovʻla tayyor.

139

Mardlar B«u yovʻbq, bu yovʻbq demaslar aslo,
Orzu kovʻbp gvʻbamidan qilishmas gvʻbavgbʻo.
Mard bobʻlsang xoli bobʻbl bobʻbsh fol boqishdan,
Folga ishonolmas mard aqli raso.

140

Tabingda bobʻlsa gar shodlikdan asar,
Xulqing yaxshilashga yengingni shimar.
Sayqaltoshning ovʻbzi tekis bobʻlmasa,
Qilolmas oynani tekis, jilvagar.

141

Hurlik korxonasi asli bu dunyo,
Bunda past-balandni ajratmoq xato.
Bilsang agar boy kim, gado kim bunda,
Hech kimga beodob bobʻlmaysan aslo.

142

Sakrab bobʻlmas bobʻlsa oyoqda tikan,
Gam ketmasa aysh ham yetishmas ekan.
Tab erkinligini istaydi olam,
Nodon oyogvʻbida mol-dunyo kishan.

143

Qay sherda yirtilsa pardayi unvon,
Maktub ramzi bobʻblur yalangvʻboch-uryon.
Xayolga ne kelsa yopiq qolmagay,
Sir bobʻlmas, bobʻlmasa dilingda nihon.

144

Ey mastlar, quvnoqlik shami ovʻbchmishdir,
Qaro kechada tong yoddan kovʻbchmishdir.
Qahva ichib, shodlik ketidan yigvʻblang,
Kayf motamida may qaro kechmishdir.

145

Goh Kabada qilding tavba-istigvʻbfor,
Gohi butxonada bobʻlding otashkor.
Hech narsaga kuyding, ovʻbzing ham hechsan,
Lanatlansin bunday tasbehu zunnor.

146

Vafoli, mast-alast kishidek taqdir,
Yumshoq tabiatni kovʻbrsatib bir-bir,

Zohidlarga bogʻlab zohid soqolni,
Rindlar piyolasin rindga bermishdir.

147

Ey vafu axloqin asl javhari,
Jang emas, sulh boʻlsin aking sarvari.
Dilingda birovga qoʻngʻi boʻlsa nafrat,
Ranging oʻchmay, oʻngir yuzing, ket nari.

148

Xoja hirsin gʻalayoni doimiy bir hol,
Xotirjamlik undan yiroq, tinchimas xayol.
Kimning agar hirs-havasga koʻzi toʻymaydi,
Uning gado kosasini toʻldirmoq mahol.

149

Bu hayot gulxanin dudi senu biz,
Kuymak, qovrilmoqdir ishimiz, esiz.
Osudalik gumon qilmangiz bunda,
Dilda olov, ammo sovuq ohimiz.

150

Shoh saroyidan obroʻ topmaydi odam,
Unda tubanliklarning hisobi yoʻq ham.
Izzat desang qanoat burchagida boʻl,
Pastlarga tobelikka arzimam odam.

151

Pastda koʻk ekinzor, ustida osmon,
Har koʻkat bahori oʻzgadir ayon.
"Nega koʻzing yumuq?" desam bugʻdoygga,
"Jim, koʻzim oʻngida, dedi, tegirmon.

152

Bu dasht qorongʻidir, Bedil, sarbasar,
Har kim har yon ketdi, qaytmadi digar.
Men, sen ham ketamiz, oʻzgalar kelur,
Koʻplari oʻtdilaru, yana koʻp oʻtatar.

153

Dovʻstlar havas-la nafas oldilar bekor,
Ne mehnatu zahmatga boʻldilar duchor.
Na yoʻqlik bagʻrin, na borliq osmonin
Topolmay bekor yashab, boʻldilar bekor.

154

Edik na dinga, na dunyoga muhtoj,
Na bugun, na erta - fardoga muhtoj.
Bahri mutlaq issiq mavj urdi shundan,
Boʻldik oʻzimizdek aloqa muhtoj.

155

Olma yod shaxmatdan, ey shoh, taxtga minmoq sanatim,
Boʻlma magʻbrur sen koʻrib shaxmat sipohi savlatin.
Kimki muhtojlarga odob birla boqsa, shoh erur,
Bul oʻyindan B«shah deganda ol hayiqmoq ibratin.

156

Ey taxtu baxt xayolidan tutgan limmo-lim qadah,
Gururdan tov'ldirma hech xunga betinim qadah.
Bunda kayf bermaydigan mayga faqat bob'ol taslim,
Yerga peshona urib, kov'btargil taslim qadah.

157

Bizdan na ishq, na havas qolajak,
Ohimiz tov'lgan bu qafas qolajak.
Fikrimda abadlik lek nafasim der:
B«Umr karvonidan jaras[5] qolajak.

158

Zohid tabiati sovuq misli yax,
Uni isitolmas hattoki dov'bzax.
Shaklga kirmagan ona qornida,
Issiqda ham qotar tuxumdek, ablah.

159

Sabrimiz gv'borati ul shov'bxu mahtob,
Tanholikda bizni ayladi kabob.
Kov'bz qorachigv'bmiz oyogv'bin naqshi,
Qadamin gardidan kov'bzimiz oftob.

160

Bedil, ishga kishilar bob'olsalar yaqin,
Soyadek oyogv'bingda bob'olur sarnigun[6].
Sening sov'bzlarinigni fahm etolsalar,
Ozlari bob'blarlar mano-yu mazmun.

161

...

162

Kov'blar gerdayib ov'bz holidan, ov'bynar,
Mavj urgan kov'bpik xayolidan ov'bynar.
Hayajonsiz emas bahor gul gashti,
Tovus ham shodlanib bolidan[7], ov'bynar.

163

Bu hayot maydonida bardoshli inson ov'bzga,
Havas otiga minib, qiluvchi javlon ov'bzga.
Tekshirib bil manisin, bob'olgil taqliddan uzoq,
Soqolliklar ov'bzga-yu odami mardon ov'bzga.

164

Bu dashtda intilish karvonlari bor,
Yov'blovchi shiddatin nishonlari bor.
Kamolga bir yov'bla yetib bob'olmaydi,
Tov'blin oy yov'blida narvonlari bor.

165

Nechogv'bluk bob'olmasin inson kamoli,
Kov'bkda Iso, yerda Ilyos misoli.
Hayol halqasidan hech kim chiqolmas,
Bari sirlangan tos ichra chumoli.

166

Kov'piksiz, mavjsiz bu hayot ummoni,
Har tomonda qaynar kov'ngil tov'foni,
Falakning avjidan yer qarigacha
Kuydirib qaynaydi insonning qoni.

167

Ming qatla tov'blqinni mahv etar tov'foni,
To bov'blguncha dona, bir dur namoyon.
Odam umri bov'byi havas ketida,
Toki odob olib bov'blguncha inson.

168

To fazlu hunar-la bezanmay inson,
Biron baxt eshigi ochilmish qachon?
Javhar bilan temir bov'bladi pov'blat,
Ilmsiz ov'bz jinsidan chiqmogv'bi gumon.

169

Dov'bstlar gar meni sendan judo kov'brishar,
Lekin u bexabarlar xato kov'brishar.
Soya uzoq tushsa ham ov'bz egasidan,
Oyogv'bin ostida jo-bajo kov'brishar.

170

Molu hol yov'blingga ekilgan tikan,
Undan qutulib tur osonlik bilan.
Etakka yopishib yigv'bilib qolsa,
Terib tashlamoqlik kov'bp zahmat ekan.

171

Umrim olib ketgach yov'blqlik karvoni,
Omon qov'bydi dunyo janjal-taloni.
Sham kabi qidirsam tinchlik kovagin
Qadamim tagida ekan nishoni.

172

Yov'blbars ila sherni yenggan mard kishi,
Bov'byin egib tursa, bu hayo ishi.
Tayoq urmoq bov'blsa agarda mardlik,
Otardi savagv'bhich chov'bpin savashi.

173

Dov'bstlik tushunchadan qolmadi asar,
Vafodan nishon yov'blq, riyo jov'blsh urar.
To yaxshilik haqqin qilmay muqarrar,
Ifodaga qashshoq har shery asar.

174

Bu chamanga kimning tushibdi yov'bli,
Bordir bu bahordan orzular mov'bli.
Mayus dil bilan ham shodmen yodingdan,
Siniq kov'bzguning ham bor ov'blngu sov'bli.

175

Qaysi boshda boylik gv'bururi ayon,
Fazlu kamol zavqi kamdir begumon.
Bunday aqlsizlar mani anglamas,
Zar chiziqni kov'brar varaqlab B«Quron.

176

Shoshmoq, inkor etmoq xudnamoga xos.
Tov ʻgʻʻrilik, yeoʻʻlomlik benidoga xos.
Jahon talab etgan olam xabari,
Paxta tiqqan quloq bedavoga xos.

177

Qarilik gullaydi misoli bahor,
Bezakka boydir bu fasli intizor.
Ketmak payida boʻʻl soqol oqargach,
Bu paxta tagida uchquni ham bor.

178

Qabri toshdan boʻʻlur boy boʻʻlsa nobud,
Mozorin qilishar siymu zarga but.
Faqirlikda oʻʻlsa donish egasi,
Oddiy bir taxtadan yasashar tobut.

179

Karam dasturxonni yoyilgan nafas,
Baxillik dilingdan yiroq boʻʻlsa bas.
Tabingda bor esa insof javhari,
Dimoʻʻgingda boʻʻlsin hasadmas, havas.

180

Har ishda oʻʻziga yarasha koʻʻshish -
Boʻʻlsa poyoniga yetadi har ish.
Gurur haddan oshsa his-tuygʻʻʻ qolmas,
Tirmoq oʻʻssa qiyin tugunni yechish.

181

Bu dardisarlarki, gʻʻʻarazga bobo,
Jinnilik javharin qilishar ifsho.
Badhazm luqmadek marazdir bular,
Qochib qutulmasang, topmassan davo.

182

Mumsik boy oldida oʻʻlim naqd boʻʻldi,
Zaridan bir tabib qisimi toʻʻldi.
Tillo si sarf boʻʻlib ketganidan boy
Sihat topgan choqda qaytadan oʻʻldi.

183

Qayda qilcha zidlik koʻʻrsa gar mardum,
Shunda boʻʻlur olam doʻʻstlik ipi gum.
Bir tomchi sirkadan achiydi bari,
Agarda toza sut boʻʻlsa ham yuz xum.

184

Bu dunyo zahmatga arziyas bir ish,
U dunyo - asossiz xayolga yumush.
Bu ikki manosiz soʻʻz tahririga
Siyoh boʻʻlmasmikin qorongʻʻʻi bir tush.

185

Qanchalar Simoku[8] samak[9] boʻʻladi,
Yo ul yoqda mulki malak boʻʻladi.
Har qachon oʻʻzingga nazar tashlasang,

Joying doim zeri falak boʻladi.

186

Zohid yeru suvga boʻlmoqchi hokim,
Gah tahorat nozi, gohi tabassum.
Sallasin pechi-yu soqoldan oʻtga
Birar narsasi yovʻiq, bu eshakka dum.

187

Deydilar yangi soz va shodlik boham,
Tun ketsa, tong oʻtsa, kelsa safid dam.
Bizga yiroq bunday nozik xayolot,
Sen kelsang, shu zamon biz uchun bayram.

188

Har neki tingladim bʻsening bayoning,
Har nimaki koʻrdim bʻsening nishoning.
Qayda boshim urib, qildim sajdalar,
Koʻzim ochib koʻrsam, sening ostoning.

189

Tokay visolingdan oʻtga boʻlur shod,
Raqib vayronasi sen birla obod.
Mushtoqing jigari boʻhdan qogʻozdek
Yonmasin, yovʻil qovʻhuma, elitmasin bod.

190

Kechagi shohdedi: B«qirilsin soqol,
Bunisi B«qirmang deb amr etdi darhol.
Zohiran nazar qil bular ishiga,
Yo bir tuk koʻrpaydi, yo topdi zavol.

191

Qasd ayla, hech kimni ranjitma fikran.
Kudurat urugʻi boʻlmasin xirman.
Agar dushmaningni doʻst qilolmasang,
Shunday qilki, doʻsting boʻlmasin dushman.

192

Ish koʻngildagidek, ey voh, boʻlmadi,
Dil qon boʻldi, baxtdan ogoh boʻlmadi.
Tasbehdan chovʻzilib yotar umr ishi,
Oyoq qabardi, yovʻil koʻt[10] boʻlmadi.

193

Qul boʻlayin ul kishiga, boʻlmasa u gar nomard,
Sovutmasa hayo, odob hangomasin aylab sard.
Ozi xunob boʻlganda ham yopishmasa birovgʻa,
Ozi gard-gard toʻzganda ham yuqtirmasa dilga gard.

194

Har yurak tepishin bor oʻt navosi,
Har boshning shulador bordir havosi.
Ne soʻbraysan nafas asirlaridan,
Har zanjir halqasin bor oʻt sadosi.

195

Bu gʻamgin nafasning tabi xovʻp mavzun.

Guncha to'v'la bahor bu dili purxun.
Sov'bz parisin oson emas sehlash,
Faqat kuygan nafas kov'hrsatar afsun.

196

Kimki gv'banimat deb vatandan kov'bchar,
Boshqaga ham kov'bingil qov'byolmay ov'btar.
Uchqun toshdan ajrab chiqqanidan sov'bing,
Qancha ardoqlama, bari bir ov'bchar.

197

Hez yonida mard ham nomard bov'bladi,
Behimmat, begv'bayrat, bedard bov'bladi.
Gar otash yuz yilcha shula sochsa ham,
Bir dam suvga botsa shul on ov'bladi.

198

Bu dov'bstarlar bir-biriga qulluq qilishar,
Bir-biriga bosh egar ham bov'hsunishar.
Bir nafas ajrasa bir-birlaridan -
Kesilgan bov'bgv'bindek xunuk kulishar.

199

Zabt etayin desang sen ilmu hunar,
Insof, kamolni et ov'bzingga rahbar.
Bedildek puxta sher yozayin desang,
Pov'blat qalam bov'blsin, siyoh esa zar.

200

Yuz hayfki mullo shoshmoqqa moyil ov'bldi,
Olim bov'blaman dedi-yu, johil ov'bldi.
Yani bilim lofi orada qov'bgach,
Manaviy ozuqa behosil ov'bldi.

201

Qaydagi mavjuddir lutf ila karam,
Ul kishi tabiga iliqlikdir zam.
Yaxshilik istamang sovuq kishidan:
Muzlagan chechakning isi juda kam.

202

Xurramlikda qashshoq bizning bu kishvar,
Rohati ham motam bilan barobar.
Yangi chaqaloqqa ichirishar sut,
Hayot havosida bor ekan zahar.

203

Gov'bzallar dunyoda qulf urgan bahor,
Xoh xitoylik bov'blsin, chigil yo totor.
Ammo farangining husnidan bildim:
Bu dov'bzaxiyalarda ov'bzga jannat bor.

204

Bu biyobon ichra har tup chakalak,
Majnunga kov'brinar Laylo uyidak.
Ishq ahli qabriga ziyoratda bov'bl,
Besh kun oldin edi osmonu falak.

205

Soʻbʻzing avji jununlikka tashlar kamand,
Kovʻbʻp qizishib, kishylardan kulma harchand.
Zinhor jim boʻbʻl, siqim tuproq kovʻbʻkka uchsa,
Chang boʻbʻlsa ham chiqa olur juda baland.

206

Kovʻbʻz yoshim kipriklar besabot ovʻbʻynar,
Ohim qoqib jigardan qovʻbʻsh qanot, ovʻbʻynar.
Yoding bilan raqs tushadi dilim,
Noming bilan tilim gvʻbʻamga yot, ovʻbʻynar.

207

Qarilikdan hayot asosi barham,
Boʻbʻgvʻbʻinlar qurqshadi, kiprik esa nam.
Qosh uyulib tushdi kovʻbʻzlar ustiga,
Eski uy peshtoqi boʻbʻlganidek xam.

208

Shunday ramz borkim, dogʻbʻ bor oyda ham,
Bundan ibrat olur haqiqiy odam.
Oyogʻbʻi ostida qora soya bor,
Hatto u falakka boʻbʻlsa hamki sham.

209

Tokay firibi changu nay gvʻbʻamin yeysan,
Yo ishvayi bahoru day[11] gvʻbʻamni yeysan,
Qomat xam boʻbʻldi-yu, ayshdan darak yovʻbʻq,
Qadah tovʻbʻnkarilgan, may gvʻbʻamin yeysan.

210

Hirs yukini qachongacha kovʻbʻtarar inson,
Ehtiyojdan forigʻbʻ boʻbʻlsa, sof boʻbʻlsa vijdon,
Jahdu jadal, himmat, karam ketmas edi hayf,
Hirs gardini bosib ovʻbʻtsa, supursa oson.

211

Bu kurash olami tajribasida
Har narsani yechar himmat aslida.
Bunda inson jahdi qovʻbʻshilmas har on,
Qovʻbʻshilsa osmonni kovʻbʻr yer ostida.

212

Haqiqatni tovʻbʻssa shubha, afsona,
Kovʻbʻnglimiz band etar dayru butxona.
Haqiqatni sezgach chekinar ular,
Kunduzi kelarmi shanga parvona?!

213

Javhari qudrat bor til-zaboningda,
Haqiqat, sadoqat bor bayoningda.
Ming hayfdir xatolar manbai boʻbʻlsang,
Jabroil parvozi oshyoningda.

214

Kim uyqu, ovqatga boʻbʻlarkan banda,
Mardliqda sustkashu faqir, sharmanda.
Nafsin yengmoq uchun sabot kerakdir.
Qilich kesmas dasta boʻbʻlmasa anda.

215

Tabiatingdan gʻurur koʻtarsa gar bosh,
Sof koʻngilda ham boʻlgay nadomat yoʻldosh.
Gurur ofatidan sogʻib qolmoq qiyin,
Avval oʻzini kuydirar alanga avbosh.

216

Fitna qoʻzgʻatadi kina, adovat,
Oqillardan chiqsa battar qabohat.
Eng ravshan chiroqdan koʻtarilgan dud -
Boshqa hamma duddan qoradir albat.

217

Yuz tugun, yuz yechim boʻlmishdir boham,
Toki oʻz rangiga kirguncha olam.
Diltang boʻlmang, koʻkda hilol misoli
Kaliti osigʻilib har eshikning ham.

218

Bukun butun olam suxanvar boʻldi,
Sheriyat fahmi ham mushkultar boʻldi.
Sheriyat rivojdan qolsa ne ajab,
Shoirilar tovushidan quloq kar boʻldi.

219

Fitratingdan judo boʻlmasin hayo,
Oyoq ostingga boq, boʻlma beparvo.
Bunda yalangʻochdir yaxshi-yu, yomon
Koʻzgu boʻlma, shuni istaydi ibo.

220

Qaysar tabiga rang berolmay hayron,
Tiliga zoʻr berar aqlsiz inson.
Yogʻib tamom boʻlgan chiroq piligin
Koʻtarilib turgan singari har on.

221

Past kishiga yordam berma, arzimas,
Tarbiyaga loyiq emasdir nokas.
Faqat adovatga xizmat qilsa tigʻib,
Qilma unga sayqal bermoqni havas.

222

Inson tanasini aylab imtihon,
Qaygakim qarama tugun namoyon.
Qazo shuncha boʻlgʻin-tugun solgankim,
Olmay qutulmoqqa qolmabdi imkon.

223

Ranjimni koʻzlashar bir toʻda bekor,
Umr boʻyi ranjda bu dili bemor.
Sendan yiroqdeya bu oshiqi zor
Bedilga berishar tinimsiz ozor.

224

Falak gardanimizga ortgan yukni boq,
Himmatimiz koʻtarar, ammo toqat toq.

Sham shulasi boshidan tushar oyoqqa,
Ishi xoh nur sochmoqlik, xoh boʻlmasin yonmoq.

225

Umrimga nadomat boʻldi hamohang,
Yuz bilim, yuz junun menga koʻndalang.
Umr boʻlmasi nolam yirtar nafasim,
Kim hayot libosin tikmish buncha tang.

226

Neki goʻzallikka egadir jahon
Hinduston diyori bariga makon.
Qoracha jononlar bari margʻubmas,
Lek Laylo vatani shaksiz Hinduston.

227

Istak dimogʻubiga bahs olmishdir yovʻul,
Hakiqiy boylikdan, dedi ogoh boʻul.
Qovʻul qovushtirgandim talab sharmidan,
Har ikki dunyodan birdan yuvdim qovʻul.

228

Xalqqa ibrat sozi sozlanmadi, oh,
Yaxshi-yu yomondan boʻlmadi ogoh.
Har joyda soʻbʻqirlar yigʻibini ekan,
Surma boʻldik, ravshan boʻlmadi nigoh.

229

Bu dunyoda ne-ne fitna surdilar,
Nafs uchun har qanday yovʻulga yurdilar,
Odob nima bilmay bir-birin soʻbʻkib,
Mazhab binosiga asos qurdilar.

230

Qachon axloq sharmandalik keltirar yalang,
Unda hayo qofiyasin holi boʻlur tang.
Suv ham koʻbʻrsa havoning sovuqligini,
Nafasini tortib ichga boʻlur muz-xarsang.

231

Yor keldi, afsun-la oldi hushimni,
Hayronlikdan bilmay qoldim ishimni.
Yorga har moʻʻyinning arzi bor edi,
Oyogʻubiga unsiz urdim boshimni.

232

Qachon dilim ilmu fanga yor emas edi,
Qingʻubir-qiyshiq yurmak menga or emas edi.
Ikki jahon ogahligi soldi dilga gʻubash,
Qanotim yovʻuq ekan bʻʻqafas tor emas edi.

233

Kimki nokaslarga qaram boʻladi,
Nomard oldida ham mulzam boʻladi.
Agar sher kuchukka boʻlmasun ekan,
Obroʻbʻsi mushukdan ham kam boʻladi.

234

Aybdor ov ʻz aybin qilganda izhor,
Uyatsiz kulgisin boshlar nobakor.
Kishilar aybiga kamroq kov ʻz yumib,
Kov ʻproq ogv ʻzin ochar bunday sharmisor.

235

Seni pastga urgan hirsing emasmi,
Folingni bad kov ʻrgan hirsing emasmi?
Shoh, amir eshigida itoat bilan
Qov ʻling qovushtirgan hirsing emasmi?!

236

Qaysi kaltabinki, xalqidan judo,
Amal deb bov ʻlgandi dalqidan[12] judo.
Oyogv ʻi ostida ne bor kov ʻrmagan -
Havoyi bu boshdan bov ʻldi tan judo.

237

Ey, terakning bargi kabi titrab turgan chol,
Ham toqatdan ov ʻzga umid topmogv ʻing mahol.
Umr vidosi nomusini yelga uchirma,
El eshigin supurmasin bu oppoq soqol.

238

Baland martabaga minsa past kishi,
Falak aql bermas, pastlik qilmishi.
Oyoqda qabarchiqular kallasi,
Kov ʻpchib chiqsa fasod yigv ʻmoqdir ishi.

239

Yor suhbatini tun, gul sayri sahar istaydi,
Har soz ov ʻzga taronayi dilbar istaydi.
Qarisam-da ajralolmam lali lablardan,
Tishsizligim oq sut birla shakar istaydi.

240

Menga boqib kimning kov ʻzi bov ʻlmas nam,
Holimga, afsuski, kimlar yemas gv ʻham?
Dov ʻzaxga tushsam gar, mendan uyalib,
Kavsardan ortiqroq terlar olov ham.

241

Qayda iqbol agar ofatga yondash,
Avval aqlsizlar dilin bosar gv ʻhash.
Davlat chiqisholmas nokaslar bilan,
Xoru xasga tushsa yondirar otash.

242

Uyat-ku, qalbingdan ketmasa davo,
Boshingdan chiqmasa gv ʻhurur va savdo.
Nam tuproqni shamol qov ʻzgv ʻhata olmas,
Hayo ahli bov ʻlmas amalga shaydo.

243

Kimningki rahbari bov ʻlibdi hayo,
Uni mahv etolmas ofat va balo.
Oyogv ʻin ostiga boqqan kov ʻzlarga
Bu havas dashtida chang tushmas aslo.

244

Dil binosin umr taboh[13] qiladi,
Bizlarni na gado, na shoh qiladi.
Olgan nafasimiz qov'ldan kelgancha,
Xat tortib varaqni siyoh qiladi.

245

Bedil, orom havasi berdi kov'hp ozor,
Ozni tiyaverish qildi kov'hp bezor.
Dilga farogv'hat ham keltirar kulfat,
Umr ipi chuvalib bov'ldi tugundor.

246

Yopilmadi hirsning hayosiz labi,
Bedil, yov'hqolmadi uning talabi.
Orqa-ov'ngi kov'hmilib ketsa hamdonga,
Ogv'bzhi hech yopilmas tegirmon kabi.

247

Dov'bstlar, ibrat gulin eting etaklarga jam,
Har motamda yigv'blayvermang, bov'bling xotirjam.
Men yorimdan olisdaman, ov'blim mana shu,
Gar kov'bzingiz bov'blsa menga tutingiz motam.

248

El aro odobdan afsona qoldi,
Na xeshni bilish, na begona qoldi.
Shaxmat donasidek bir-birin qirish,
Oxiri na bir gv'bisht, na xona qoldi.

249

Agar ishqtabibi topolsa darmon,
Quruq taskin kerak emas begumon,
Har kuyganga bordir ov'bzinz tuzligv'bi,
Issiq kul tov'bzgv'bis chov'bgv'b chiqar oson.

250

Dov'bstlar, na yoru, na agv'byorgv'ba yigv'blang,
Na vafot etgan, na bemorga yigv'blang.
Ulfatlardan ayrildim, mening dardim zov'br,
Barchani qov'byingu, men zorga yigv'blang.

251

Kov'bzlarim yigv'blarmi biror odamdan,
Yo dilim qurshagan qaygv'bu-alamdan.
Sham kabi har nafas kov'bz yosh tov'bkaman,
Yigv'blarman ov'bzimga tutgan motamdan.

252

Dov'bstlikdir ittifoq bov'blib yigv'bilish,
Bir-birdan ajralmay soyadek yurish.
Bu vafo bazmida unday dov'bstdan kech,
Keyin kelib, oldin ketsa misli tish.

253

Har bir ramz sen bilan menda, ey inson,
Nozik fahmlarga bu sirlar ayon.
Yoqub dimogv'biddek nigoh paydo qil,

Yusuf oʻbʻz koʻbʻylagi boʻbʻyida nihon.

254

Eshak keriladi, toʻbʻqimi zarrin,
Aslida na odob bor unda, na din.
Sulton amalidan kerilgan odam
Kamolga yetkazar oʻbʻz qabohatin.

255

Kelganida erta qiyomat zamon,
Osiylarga rahmat yogʻ bʻilur chandon.
Bedil hazil-huzul yozgan boʻbʻlsa-da
Malaklarga tasbeh boʻbʻlur u hamon.

256

Chaman shavqi uydan chiqordi bir kun,
Gulda sehr koʻbʻrdim, lolada afsun.
Nargis jigarimga oʻbʻt tashlab, qildi
Koʻbʻzimni bahoru, oʻbʻzimni majnun.

257

Bogʻ bʻman, yuz xil rangi boʻbʻ koʻbʻrsataman,
Dengizman, yuz nahru suv koʻbʻrsataman.
Ey sir izlaguvchi, meni unutma!
Oxir undan ham belgu koʻbʻrsataman.

258

Dengiz mavji qatra oddiy suv aksar,
Durga qoʻbʻshildi-yu boʻbʻldi u gavhar.
Sovʻ bʻz asli shamolu shoir nazmida
Mavzun boʻbʻlgach oʻbʻldi Saddi Iskandar.

259

Bukun oʻbʻzgarishga uchradi zamon,
Hatto ayollarda mardlik namoyon.
Shunday ketaversa bola emizmoq
Erkak zotiga ham boʻbʻladi oson.

260

Bu qavmni falak sulton der ekan,
Huzurida suring yumshokroq suxan.
Muso qoʻbʻrqmasa ham hech Firavndan,
Haq sovʻ bʻzin yetkazar xovʻ bʻp odob bilan.

261

Dashtu roʻgʻ bʻ havasi qiynamish bul kun,
Yo bogʻ bʻ savdosiga dil boʻbʻlmish tutqun.
Bogʻ bʻu roʻgʻ bʻda parokanda dilingni
Jamlasang topursan farogʻ bʻat mulkin.

262

Gado libosida keldingiz, ammo
Asil makoningiz yuksak ul samo.
Mehribonlik qiling bir-birintizga,
Osmon edingiz-ku, boʻbʻlmang zeri po.

263

Shayxu zohid haddan ortiq koʻbʻp boʻbʻldi,

Kamolot varogʻi riyoga toʻldi.
Zuhdu taqvo edi insonlik faxri,
Nodonlar dastidan sharm ila soʻldi.

264

Bedil, bu urinish toʻ abad nima,
Bu havasda ayt-chi xubu bad nima?
Qidirib-qidirib ketdilar koʻhplar,
Hech kimga malummas ki maqsad nima?

265

Bu qavmki, boʻlmish madrasaga jam,
Bilasanmi qaydan boʻlmish mukarram.
Egar-toʻh qim lozim eshaklar uchun,
Shularni topmasdan boʻlmishlar odam.

266

Agar qiyomatga yetolsa yoʻlim,
Koʻbrardim jannatning gullarin soʻlim.
Doʻbzax otashining butun yolqini
Arzirdi bir bora chekmakka chilim.

267

Mardum aro kibru hasad koʻh ekan,
Bilmoq kerak barin kim hadya etgan.
Shayton murda edi, etiqod ahli
Sham yoqib mozorin etdilar ravshan.

268

Ibrat bogʻi jismi uzra ertalab
Ochilmishdi motam gullari yuzlab.
Ammo bu tabassum yo yoqa yirtishib”
Ekanin soʻhrashga hech kim ochmas lab.

269

Boshimga tosh tegdi, oyogʻimga xor,
Yurak xun boʻldi-yu, lablarimda zor.
Hayhot, qayga boray, nimalar qilay?
Sendan uzoqda men oxir boʻldim xor.

270

Ishimiz ibrati rahnamo qachon?
Dil nechun behuda urinar haryon?
Yuring, qayga eltar nafas mazhabi,
Bu silsila qayda topajak poyon?

271

Samimiy soʻhlamoq boʻldi boy birpas,
Darveshliksiz kam-koʻhst hech toʻhliq boʻlmas.
Qorin toʻhlalikdan kelur kekirik,
Meda boʻhshaganda bir tekis nafas.

272

Nafas xun boʻldi-yu, labda yoʻh q faryod,
Murodga yetmadi bu dili noshod.
Umr mavhum oʻh tdi faromushlikda,
Hatto oʻh zimizni qilolmay kushod.

273

Bedil ruboiyotin sanati bordir,
Haqu nohaq jahonning surati bordir.
Bazan qasru hurlarga bob ʻlur oina,
Bazan kishan, zanjirda holati bordir.

274

Na yomonlik kov ʻrding may, rubobdan,
Bedil Tavba nechun istading mehrobdan,
Bedil. Rahmatimdan yumibsan umid kov ʻzini,
Qov ʻrkibsanda, gunohu azobdan, Bedil.

275

Baland-pastlar qov ʻshilib qolsalar agar,
Past tabiati gv ʻolib kelar har safar.
Toza suv tindirolmas loyqa suvni hech,
Loyqa suv tiniqni zumda loyqatar.

276

Kov ʻp ov ʻyin kov ʻrgazar bu charx binosi,
Alvon-alvon izdir chamanorosi.
Goh yoshlik, yigitlik, gohi qarilik...
Umr ov ʻtaru bordir kov ʻp tamoshosi.

277

Bazilar kelishar deb ilmu hunar,
Bazilar kelishar istab simu zar.
Xayol qasri ichra havas narvonin
Qay poyasidalar, shuncha olishar.

278

Bazilar xayolda tolibi jannat,
Bukun halok etar ertangi ishrat.
Tabiatlarida tamiz bob ʻlmagach,
Bejo xayollarga asir, beuyat.

279

Baski dilim sening xayolingga band,
Gam qanoti solmish soyasin harchand.
Olgach, tov ʻzgv ʻib ketsa hamki, kipriklar
Sendan umid uzmas chang bob ʻlsa garchand.

280

Borliqning tahlili naqd nazar bob ʻlur,
Shubha vayronu haq muqarrar bob ʻlur.
Ali bunday qildi, Bubaqr bunday...
Bular din, afsona, ertaklar bob ʻlur.

281

Dunyo ibratidan didda gv ʻam bunyod,
Koshki bob ʻlolsak bu hasratdan ozod.
Oldik hech quloqqa yetmay ohimiz.
Faryod, bu bedavo gv ʻashlikdan faryod.

282

Bir insonman, dilim tinmas tepishdan,
Qondagi orzu deb tinmam chopishdan.
Sham kaby bir joyda turganimda ham,
Yov ʻlim ipi aniq menga kov ʻp ishdan.

283

Gar satru sov'ib bilan kitob xush kelur,
Hariflar desa: B«gul, B«sharob, xush kelur.
Bodasiz ne foyda faromushlikdan,
Afsona uyquda savob, xush kelur.

284

Saxiylik lofini urar badavlat,
Shayx rahnamolikni qilar qiroat.
Bu bog'ib ichra bizlar besamar gulmiz,
Bizdan talab aylar xushbov'iylik faqat..

285

Ibrat kov'ibzi birla kov'ibrib zeboni,
Xunuk nuqson, kamol, lafzu manoni,
Gam asiri kov'ibrib mardu dononi,
B«Malun deb ketishdi ushbu dunyoni.

286

Bilki, tuzalmoqchi bov'iblsa ham olchoq,
Makruhligi asti bov'iblmagay adoq.
Gusul, tahoratdan unga ne foyda,
It hov'ib bov'iblsa tani yana iflosroq.

287

Bedilning bov'iblsa ham kov'ibz yoshi ravon,
Har qadamiga dil-jigari qurbon.
Alam moyasidir har bir judolik,
Vido ohangini jon saqlagay, jon.

288

Seningsiz Bedilning nadomati bor,
Yolg'ibiz bov'iblsa hamki qanoati bor.
Unday hosildan hech yuborma, yo Rab,
Donasida zarra gar minnati bor.

289

Kamol ahli ketdi, qadrdon yig'iblar,
Yod etib fayzlarin bul zamon yig'iblar.
Suxandonlar ketdi, ammo sov'ibzlarin
Mag'ibzin chaqib qalam qora qon yig'iblar.

290

Qay dil sezar ojiz toqat navosin,
Qay hush bosar ertak-ibrat havosin.
Kimga yetar poymol qumursqa dodi,
Muruvvat qov'iblidan topar davosin.

291

Bazilar benishon yurtdan jar soldi,
B«Qayga? B«Qachon? B«Men..., B«Sen... deb, shoshih qoldi.
Oxiri bildiki, ketar yov'ibqlikka,
Uyatdan kafanga berkinib oldi.

292

Alam kabi bosmishlar oq sochlar boshda,
Olim seli boshimdan oshgudek qoshda.

Ey nodon, issiq jonga umid bogʻlama,
Taft boʻlarmi kuldek qor bosgan otashda.

293

Fazlingdan oʻtzingga naf tegmasa agar,
Tirishganing bilan hech qilmagay asar.
Koʻzlaring och kattaroq, har tomon ibrat,
Ildizdan chiqadi-ku har qanday samar.

294

Ne keltirar boʻlsa senga xijolat,
Hech narsa qoldirma gar oʻlim qismat.
Agar pok, mard boʻlsang bola-chaqangga
Mol-dunyo qoldirma, qoldirgil ismat.

295

Bunda tikansiz gul topilmas zinhor,
Ishrat xayolidan chekma koʻp ozor.
Mashaqqatsiz boʻlmas mardum oromi,
Bu ganj muhrida, bil afi ilon bor.

296

Bu ichi qarolar barisi bir tan,
Oldilar naf koʻrmay diddagi nurdan.
Kafan ichra yotar goʻyo qurbondek,
Lekin farqi yoʻq kul bosgan koʻmirdan.

297

Bir xil boʻlur imdod, haqning zuhuri
Turlicha tushunar odam shuuri.
Yoqutu billurda rang istedodi,
Quyosh chashmasidan barisin nuri.

298

Kimning dili topsa oromdan xabar,
Kishi suhbatidan aylagay hazar.
Nafas tinmay koʻngil rohati dushvor,
Ip oʻtsin deb koʻksin teshdirdi gavhar.

299

Bedil sirli sherin oʻtqi, yaxshi boq,
B«Bekorchi nukta koʻp juda yiltiroq,
Deb meni ayblama, oliy bir vujud
Insonda ham bordir hissiz moʻʼy, tirnoq.

300

Inson yaralganda lab, kiprik paydo -
Qilib, soʻz, koʻz yoʻlin yopibdi qazo.
Zaruratsiz ochma koʻzni yo labni,
Bunisi dil vahmi, u boshga balo.

301

Har kim oʻz rizqini terishga tayyor,
Itga it, xarga xar boʻlmas xizmatkor.
Bu uyat ish faqat odamlarga xos,
Bor imkondan qilmish shuni ixtiyor.

302

Oz loyidan oxir bob ʻlsalar mulzam,
Raqib davosidan ob ʻzga qalqon kam.
Harifi qanoti ostiga boshin
Yashirar jangda lat yegan xob ʻroz ham.

303

Zohid, jannat, rizvon savdosini qob ʻy,
Kufr tanasin, imon davosini qob ʻy.
Xalqqa ehson ayla, xudo nazarda,
Majhul toat - shayton gb ʻavgb ʻosini qob ʻy.

304

Boshga tashvish tushib qilsa betoqat,
Qabr ahlini borib ayla ziyorat.
Seningdek sertashvish edi ular ham,
Oxir tuttroq bob ʻldi, tashvish ne hojat.

305

Senga orom, benishonlik bob ʻlsa manzur,
Faqirlarga oshnolikdan topgil huzur.
Dimogb ʻingda shuhrat zavqi bob ʻlsa paydo,
Shohu amir oshnoligi bob ʻlgay zarur.

306

Xalq ichinda sen zolimlik nomin olma,
Ojizlarga zulm kob ʻrsatib, jonin olma.
Ochligingdan ob ʻlganda ham zinhor, zinhor,
Chumolining ogb ʻzidagi donin olma.

307

Ey ohim, dilimdan uchdingmi oxir,
V-ey nolam, kob ʻngildan kob ʻchdingmi oxir?!
Kob ʻzim xonasida topolmay tinim,
Kob ʻz yoshim, tuproqqa tushdingmy oxir?!

308

Sertashvish bu olamda jahd ayla takror,
Tabingda qob ʻppollikdan qolmasin osor.
Bir-ikki tosh bob ʻlsa ham oyoq ostida,
Toydirar tekis yob ʻldan, unutmaz zinhor.

309

Judo bob ʻlgan dov ʻstlar topishib takror,
Qonli kob ʻz yoshlarin tiysa ham yak bor,
Ammo sirli dov ʻstlik vafo mazmuni
Hijron damlari, deb yigb ʻlashadi zor.

310

Hasad gar bilinmay ketmish nogahon,
Baribir kishilar tabida pinhon.
Tuproq ostida ham qaynab yotadi:
Mob ʻylar bob ʻlib ilon, suyaklar chayon.

311

Izzat desang, pastni yob ʻldosh etmagin.
Joy tanla ulugb ʻvor soyasi tagin.
Durga yetolmassan ariqsuvidan,
Ey qatra, mahkam tut daryo etagin.

312

Bedil, kimning aqli nimaga qodir,
Faqat shuncha ibrat oladi oxir.
Gofil dili jahon gv Hamidan xoli,
Uy qorongv Hi bob Hlsa, kov Hrga baribir.

313

Dunyo ishlaridan bob Hlolsang ogoh,
Ranjima goh izzat, xov Hrluk kov Hrsang goh.
Dunyo ishi xuddi pargor chizigv Hi,
Oyoq bosh bob Hlaru boshv H"oyoq, evoh!

314

Bir tabib yoniga kelib bir inson,
Demish: B«Qornim qur-qur qiladi chunon.
Hazm bob Hlmaydi hech yegan ovqatim.
Dedi: B«Hazm qilib, sov Hng ye-da, nodon.

315

Kov Hz yoshim ham ketdi ojjizlik sari,
Hech joyga yetmadi tomchilar bari.
Ipdan nari yov Hl yov Hq tasbeh donaga,
Ashkim chiqolmadi kipriqdan nari.

316

Bukun viqor ahli behayo, badkor,
Tabiga qolmadi nomusdan osor.
Shaxmat taxtasidek har taraf boqsang,
Yuz xona bor, bari bedaru devor.

317

Ozgaruvchan olam, bunda kov Hp nayrang,
Shavkatingdan bilma baxtingni bashang.
Bunda pastu baland tafovuti yov Hq,
Oyoq ostidan chiqib, boshga qov Hnar chang.

318

Qildim kov Hp imtihon, qarz ola kov Hrma,
Bersalar senga jon, qarz ola kov Hrma.
Qarz adosi mahol, ochdan ov Hlsang ov Hl,
Odamlardan bir non, qarz ola kov Hrma.

319

Bedil, sol shikasta sozingga quloq,
Hamda bekas diling tomirin ushlab boq:
Bunda yiqilganlar bisyoru bisyor,
Ozingga rahm ayla, qov Hling tut har choq.

320

Voiz, afsun bilan dilga berma tob,
Toza mayga bekor qov Hshma namakob.
Mijozim tuzalmas sovuq damingdan,
Issiq shishaga sen urma sovuq ob.

321

Afsus, jahon ov Hzi moyasiz, bul kun,
Karam poydevori poyasiz, bul kun.
Himmat ham pastlikka qarab sozlangan,

Barchaning devori soyasiz, bul kun.

322

Oxir mahv boʻlurmiz, olam fusunsoz,
Oq sochlarda qolmas ranoligu noz.
Otash ibratgohi kul emasmi, kul,
Qanot singach yerga koʻbtilur parvoz.

323

Ey qasr ahli, kulba ahlidan kulma,
Baxting yosh, chollarni masxara qilma.
Firavn nima koʻbtdi oxir Musodan,
Ey boy, yov bqsullarni notavon bilma.

324

Ochmishdir madrasa chirogʻbi, bul kun,
Qaynar bemanilik bulogʻbi, bul kun.
Behislik eshagin qoqmoqda mullo,
Koʻbtp baland nodonlik dumogʻbi, bul kun.

325

Dilim chaman ichra xurramdir, bul kun.
Jannat aksi koʻbfga malhamdir, bul kun.
Bizning koshonaga diddor keladur,
Bayram, qara, qanday bayramdir, bul kun.

326

Tokaygacha bu hirs oʻbtida yonmoq,
Joning tahlkada, sen molga inoq.
Piligu xashakning haqiqatin koʻbtr,
Ikkov ham ogʻbtohsiz yonolmas uzoq.

327

Men ketdim, davrada davron jom hanuz,
Boshlarda havo-yu havas xom hanuz.
Quloqda tosh tekkan shisham jarangi,
Otgan hayotimdan boʻbsh paygʻbom hanuz.

328

Notavon gʻbubormen, misoli nafas,
Faqat lofga bormen, misoli nafas.
Badu nek zahmati yagʻbrinimda yuk,
Sitamdan abgormen, misoli nafas.

329

Ishqu havas vodiysining tunida, Bedil,
Har kimsaning shan maqsadi biror-bir manzil.
Mazur tuting, mening yov blim sov bz yov bli boʻbldi,
Umrin undan yaxshiroqqa boʻbilmadi moyil.

330

Kishi to tamizdan ajralmasa gar,
Tillo-kumush kayfi unga beasar.
Odamzod hamma vaqt qov byganda xino,
Behis tirnoqlarga yaxshiroq yuqar.

331

Osmon xuddi nayrangbozning qov blida qafas,

Faqat gʻʻofil qilur undan tovʻʻgʻʻʻrilik havas.
Afsun ila tovʻʻʻliq naqshi - pargor chizigʻʻʻʻi,
Qay bovʻʻʻlagin olib boqma egrilikdur, bas.

332

Bu noz olamidur, bunda har bir kas
Boshqani tushunmas, ovʻʻʻzni bilsa bas.
Anqo manisiga yetmaydi chibin,
Anqo ham pashshaga hech yaqinlashmas.

333

Bayram kelib, bahor gul ochdi qat-qat,
Ishqu havas bilan qaynar tabiat.
Qay tarafga kovʻʻʻzim ochib boqmayin,
Aylanishar sening boshingdan faqat.

334

Ey aqlim qovʻʻʻʻli, sovʻʻʻʻz deb balo yozma,
Haqiqatsiz biror-bir navo yozma.
Agar haqshunoslik bovʻʻʻlsa tabingda,
Yorkin quyosh nomin qop-qaro yozma.

335

Ey jaholat bandasi, turmushi gʻʻʻaflat,
Kamolotdan kovʻʻʻʻp uzoq va noqis fitrat.
Bir umr boqiylikdan bemani bahsing,
Nasabnomantni endi qilma qiroat.

336

Mayda tashvishdan kech, bovʻʻʻʻlsang barkamol,
Aql salladamas, bu fikrdan qol.
Odamlikdan bir movʻʻʻʻy bovʻʻʻʻlsa kifoyat,
Ayiqdek bosh-oyoq bovʻʻʻʻlmagil soqol.

337

Etibor olamida shohmi yo darvesh,
Ishlari ehtiyotlik devorin qurish.
Tadbirsizlar doimo ofatga nishon,
Toshga bosh urar kimda bovʻʻʻʻlmasa es-hush.

338

Sirlar olamida darvesh, badavlat,
Qidirmoqchi bovʻʻʻʻldi qayda haqiqat,
Necha vaqt yolqindek qanot qoqdi-yu,
Kul bovʻʻʻʻlib nafasi ovʻʻʻchdi oqibat.

339

Ozing-chun may xumidek qayna hamisha,
Ozgalarga xomushlik aylagil pasha.
Zarar kovʻʻʻʻrmayin desang badu nek sovʻʻʻʻzdan,
Quloqda tiqinli bovʻʻʻʻl misoli shisha.

340

Meni dogʻʻʻʻʻ ayladi borliqdard gʻʻʻʻʻashi,
Umr issiq-sovugʻʻʻʻʻʻin ayqash-uyqashi.
Subhi azal chekdim tang dildan bir oh,
Hanuz ovʻʻʻchmas ovʻʻʻshal ohim otashi.

341

Ey hayot mazmunini izlagan odam,
Har bir kitob satrin dilga aylama malham.
Bedil B«Ruboiyotin sayr et, topursan
Dardu ibrat, tasavvuf, umr tadqiqin ham.

342

Hind markazida to xatti Multon,
Ham Iroqdan tortib to Yazdu Koshon,
Qay bir shaharniki, koʻb ʻrib oʻv ʻtmadim,
Avval koʻb ʻz koʻb ʻrganib ʻʻqaro goʻv ʻriston.

343

Shohmi, darveshmi bu jahon ahhobi,
Har birin orzusib ʻʻkoʻb ʻngil sarobi.
Iskandar istadi obi hayot, lek
Topgani oina va chashma obi.

344

Shohu darvesh toʻb ʻliq bu zeri osmon,
Bir yoqda boyligu faqirlik bir yon.
Qanchalik balandga koʻb ʻtarilmasin,
U qasrda boʻb ʻlmas ikkita narvon.

345

Yuz shukrki, turli dinu turlicha millat -
Odamlari uchraganda koʻb ʻrsatdim hurmat.
Soya kabi har tarafga boʻb ʻlsam-da ravon,
Yov ʻl ozigʻ ʻim kishilarga boʻb ʻldi muhabbat.

346

Ul nusxaki, boshdan-oyoq purmano,
Har xatda nuqtalar birligi paydo.
Koʻb ʻpchilik birlashib azim xalq boʻb ʻlur,
Dengizda sanoqsiz tomchi muhayyo.

347

Oz bilimsizligan bilsin, deb Oллоh,
Yuz hunarga diling ayladi hamroh.
Igna kabi yuz xil kiyimdan oʻb ʻtsang,
Yalangʻ ʻochligingdan boʻb ʻlursan ogoh.

348

Ey aql, jahlga sen bob boʻb ʻlmagil,
Mol-dunyo yigʻ ʻishga asbob boʻb ʻlmagil.
Ildizing bulutdan serob chogʻ ʻida,
Suv markaziga intil, hubob boʻb ʻlmagil.

349

Zolim ustidagi shohi, baxmali
Berkita olmaydi tabi dagʻ ʻalin.
Sinovdan juda koʻb ʻp oʻb ʻtganki shamshir
Usta qoʻb ʻlin kesar sayqal mahali.

350

Surgalmoq boʻb ʻlarkan qay ishga yov ʻldosh,
Tartibga solajak sabr ila bardosh.
Bino qurish fikri gul ochar ekan,
Memor qalbin bosar avvalgi zil tosh.

351

Shohlikdan, boylikdan aylama soʻb ʻbroq,
Dunyo mashmashasi qalbida buloq.
To boshdan kulohin uchirmasa yel,
Shamdek otash ichra ul boshdan-oyoq.

352

Bedil, vahshatnok dil sochmoqda sharar,
Sarguzashtim aytsam dengizga agar,
Baliqlar tanasi choʻb ʻgʻb ʻdek qizigay,
Tangasi oʻb ʻtʻt tushgan qogʻb ʻozdek yonar.

353

Ey olam holidan bexabar odam,
Baland martabangdan kerilma har dam.
Boshing uzra soya solgan bu devor,
Ertaga toptalib topadi barham.

354

Aql mushti ichra kalit bor, biroq
Oz mushkullarin u yechmoqdin yiroq.
Hayronlik yengadi bunda tadbirni,
Oz barmoq tugunin yecholmas tirnoq.

355

Bazilar bu dunyoda oʻb ʻzidan masrur,
Tabi havasidan rozi-yu magʻb ʻrur.
Bekor koʻb ʻtarmadik biz ham boshimiz,
Faxrimiz moyasi bizdan uzoqdur.

356

To charx aylanmoqqa bermasa barham,
Tasiri toʻb ʻxtalib qolmagʻb ʻay bir dam.
Jim yotgan toshlar ham aylanur lalga,
Doim ishdadur tinch koʻb ʻringan tosh ham.

355

Bazilar bu dunyoda oʻb ʻzidan masrur,
Tabi havasidan rozi-yu magʻb ʻrur.
Bekor koʻb ʻtarmadik biz ham boshimiz,
Faxrimiz moyasi bizdan uzoqdur.

356

To charx aylanmoqqa bermasa barham,
Tasiri toʻb ʻxtalib qolmagʻb ʻay bir dam.
Jim yotgan toshlar ham aylanur lalga,
Doim ishdadur tinch koʻb ʻringan tosh ham.

359

Bedil, gum boʻb ʻlganmen paydoliḡb ʻimdan,
Kuyganman jununu shaydoliḡb ʻimdan,
Demakim oh-nolam yaktoliḡb ʻimdan.
Yiḡb ʻblaydurman hamon tanholiḡb ʻimdan.

360

Yaxshi kiyim-boshing qilma pisanda,
Boʻb ʻlma faqat tomoq, qoringa banda.

Senga o'qitilmasin barcha barmog'ini,
Zulm-ku bu shuhrat, bo'lsa sharmanda.

361

Mard kasbu koriga bo'lsa axloq yor,
Qindan tig'ib chiqarmoq uning uchun or.
Tabassum bilan ish topsa saranjom,
Tirishtira ko'rgan peshonang zinhor.

362

Chang ko'targan-chun yer bosilib yotar,
Uyat, gar dimog'ing osmonga yetar.
Tabing qabul etmas xayolda borin,
Bu puch xayolda na halvo, na shakar.

363

Kimdagi dag'al fel bo'lmish namoyon,
Bilimdon bo'lsa ham, nafratga nishon.
Olamni zabt etar go'zallik, bilsang,
Axloqiy husndir, shuni de har on.

364

Umring to'la haryon go'zaraz nayrangi,
Yaxshi, yomoni ham shu go'zaraz jangi.
B«Kufru din degan so'z manosing chaqsang,
Barcha sozin kuyi go'zaraz ohangi.

365

Bedil, bu ne harflaru ne nuqqa izi,
Mutlaq mani bo'lmasa, chirik ildizi.
B«U-bu deb o'ylayverish diling tirnaydi,
Xatosiz bo'lmagan ekan hech varaq yuzi.

366

Xumor tonggi sharob nematidan shod,
Zohid tayammumu tahoratdan shod.
Bazilar izlanish zavqidan xursand.
Bedil orzulari go'boratidan shod.

367

Bedil, qara, qanchalik kuygan bu jon misli sham,
Kuymak shavqida qanot qoqdim har yon misli sham.
Bunda o'z zimni ko'rib, tinmay yosh oqizmoqqa
Ustuxon ichra ko'zim bo'lmish pinhon misli sham.

368

Kim bo'lsa hasadchi, yuragi qaro,
Ko'rgan yaxshilarga yaxshilik ravo.
Humo holini tang ko'armoq qasdida
Qarg'ga ustuxonni ko'rgan xok aro.

369

Dayru Kaba qayda deb bunda halok
Bazilar jonidan kechishar bebok.
Har kim paydo qildi chidam boyligin,
Boshin toshta urib, oxir bo'ldi xok.

370

Bedil, imkon bogʻ ʻidan istama rohat,
Sarvu suman oyogʻ ʻi loydan omonat.
Ham lolasi qovʻ ʻlida xun tovʻ ʻla qadah,
Ham gʻ ʻunchasi bagʻ ʻbrida alami qat-qat.

371

Ul badmast sanamning ishqida kovʻ ʻngil,
Gamin kovʻ ʻtarolmay bovʻ ʻldi-ku chil-chil.
Bir umr ovʻ ʻtirdik vafo bazmida,
Uning qovʻ ʻlida jom, biznikida dil.

372

Yangi oyni tomdan qilay istiqbol,
Deb tomga chiqdi ul bahori iqbol.
Husni tobonidan sharmanda bovʻ ʻlib,
Quyosh botib ketdi, xam bovʻ ʻldi hilol.

373

Dunyo ayshin maloli bordur bagʻ ʻbrida,
Shovʻ ʻxlikning bir ishkoli bordur bagʻ ʻbrida,
Bovʻ ʻlma gʻ ʻofil xino rang haqiqatidan,
Bul otashning zovʻ ʻgʻ ʻoli[14] bordur bagʻ ʻbrida.

374

Mansab, boylik gʻ ʻamiga tovʻ ʻlib-toshsa dil,
Faqir notavonlarga xizmatda bovʻ ʻlgil.
Senga qimmat bovʻ ʻlgan u durri yatim
Qum ila bir yotar, kezib boq sohil.

375

Umr ovʻ ʻtgan joyimiz Kaba, butxona,
Bazan obod shahar, bazan vayrona.
Jinnilik tugaydi kiprik yumilgach,
Axir ming gajakka urdik bir shona.

376

Goh kumush-tillo deb, iltijo ovoz,
Gohi gul, sharob deb havasga pardo.
Tuproqdan chiqib, to tuproq bovʻ ʻlguncha
Tuproqda yuz nayrang qilamiz ogʻ ʻboz.

377

Maktabda yuz saboq biz goho kovʻ ʻrdik,
Ham yaxshi-yomonu band zebo kovʻ ʻrdik.
Oxir hayrat qildi savodni ravshan,
B«Oina yozdik-da, tamosho kovʻ ʻrdik.

378

Mayparastlar siriga maxram bovʻ ʻlganim zamon,
Kufri din zanjiridan ozod bovʻ ʻldim men oson.
Idish rangin oluvchi maydek bovʻ ʻldim yalangʻ ʻboch,
Hamsuhbatlarga moyil, mayli yaxshimi, yomon.

379

Havas ham bazida attangdan chiqmas,
Barcha oina ham chang, zangdan chiqmas.
Har dil ishq kayfidan xabar berolmas,
Bunday shula hecham xarsangdan chiqmas.

380

Gullab turgan bogʻi ham yer xazon gʻibamin,
Sham nur socha tortar kuymoqalamin.
Etibor gulshani ofatsiz emas,
Bedil, yasha koʻrmay hech oʻtlim damin.

381

Garchi aql bilan ming mahfil ravshan,
Komil savod topmoq koʻp mushkul, ravshan.
Ishq yolqini agar boʻlsa manqalda,
Ming koʻzni qiladir bitta dil ravshan.

382

Qoʻlingdan chiqsa ham nematu matlab,
Hasisdek dod solma, saxovat tilab.
Bu qavmda kumushu zar boʻla turib,
Dod, hasrat ila jon bermogʻi ajab.

383

Tokay bu olam yo ilohi gʻibami,
Qachongacha oqu qora alami.
Qay rangda boʻlsa ham xushvaqt boʻl bul kun,
Ey borliq-yoʻqlikning gumroh odami.

384

Tokay chopish, ey shovʻri qiyomat, oʻtir,
Qachon tinasan, bir dam et rohat, oʻtir,
Oyogʻingga sanchilgan tikan deydiki:
«Ey behuda harakat, bir soat oʻtir.

385

Tokay parishonlik suradi kalom,
Havas darsimizga javob notamom.
Donish lofi gʻihaftat oromin buzdi,
Safsata uyqumiz ayladi harom.

386

Xulosasiz mendan aslo soʻz ochma,
Shikoyat tumorim oʻzgaga yechma.
Nomim koʻtarilsin yodingdan, mayli,
Yod etib, bosh ogʻriq urugʻin sochma.

387

Ey tez pishar meva, bir dam eskirma,
Yangilanish oʻzi karam, eskirma.
Yashnab turgan bogʻisan, tikanzor emas,
Ey sen, yangi mano, hecham eskirma.

388

Sozdan ovoz chiqmas tegmasa mizrob,
Ishga dur tegilmas berilmasa tob.
Fonus yo sham boʻlmoq emasdur oson,
Qonga aylanmayin yoqut boʻlmas ob.

389

Daryo suvi boshi asli jobʻyi[15] dil,
Sahro gʻuborining joyi kuyi dil.
Bu toʻngan qon qachon hushga kiradi,

Hatto Bedildan ham kelur bobʻyi dil.

390

Har ov ʻrmonning bobʻlsa ovʻz arsloni,
Oz nahangi makon etsa daryoni.
Taslim bobʻlgan boshda qilich ovʻynatma,
Egilgan kamonning bor tir-parroni.

391

To kishi lal kabi dilxun bobʻlmagay,
Vafo mulkida narxi afzun bobʻlmagay.
Tabiatda har tosh yoqut bobʻlolmas,
Har qatra suv durri maknun bobʻlmagay.

392

Badavlatdan umid qilmagil oson,
Kattalikdan ovʻzga libosi gumdon.
Bulardan himoya orzusi puchdir,
Soya bermas tomi kovʻtk ovʻrpar ayvon.

393

Ozgalar haqida yomon sovʻz sovʻzlash,
Hasad jilovini tutmoqni kovʻzlash.
Ogʻʻzingga tosh sening, ey otashzabon,
Benavo uyiga tashlama otash.

394

Insho havas qilma, ayo puch odam,
Goh mirzo bobʻlsang, goh sultoni azam.
Bir zumlik umringda qolma uyatga,
Erta ne bobʻlursan, shu bobʻl bugun ham.

395

Sababsiz firoqdasen, visol kun aksar,
Mano kayfidan yiroq, qovʻblingda sogʻʻbar.
Ham quyosh haqiqatu ham xok zarrasi,
Mazur tutaylik kovʻzging kovʻr bobʻlsa agar.

396

Jununim soziyu uchqur hayatim[16],
Oshufta ayladi olti jihatim.
Otash kovʻrgan movʻhydan qilsin qalamin
Rassom agar chizmoq bobʻlsa suratim.

397

Ey ashkim, dovʻst kovʻchasiga topa bil yovʻl,
Ey kovʻz, nigoh tashlasang-chi, hasrating movʻl.
Alif qomat esga tushsa, siynam ohi,
Sen ham tikka chiqib kovʻkka, alifdek bobʻl.

398

Kecha yovʻlda kovʻrdim kovʻzgu parchasi farang,
Ishq dardida chil-chil oying aksi bu, attang.
Uning navo pardasidan chiqadir ovoz,
B«Ey xudbinlar, men tomonga bir bora qarang!

399

Mard bobʻlsang, vahima yovʻl lini quvma,

Kov ʻHzgudagi gulning isini tuyma.
Bunda qancha ertak jam boʻlib yotur,
Kov ʻBrinmagan suvga qov ʻBlingni yuvma.

400

Bu mukofot mulkin past-balandi bor,
Tajriba kilmishlar donolar bisyor.
Derlar qudrat chogʻ ʻBing hech kimga zulm -
Kilma, zaiflikda kov ʻBrmaysan ozor.

401

Qov ʻBldan ketganinki qaytarmoq oson -
Emas ekan, chekma dov ʻBst minnatin, jon.
Adolat chidami kamayganda ham
Zinhor qabul etma birovdan ehson.

402

Bedil, olamda bor yaxshi, yomon deb,
Millatu mazhabdan tilga berma zeb.
To qiyomat malum boʻlib turadi
Tuxming shunda ov ʻBsib, topganing tartib.

403

Ojizni ezmoqqa zolimi irkit
Qonli libos kiyar bir qonxov ʻBr taxlit.
Tosh yurakka dahshat boʻlsin shioring,
Qizigan temirni temir-la irgʻ ʻBit.

404

Turar joying Soviy va yoki Ganja,
Tavakkaldan berma ov ʻBzingga ranja.
Pand yema, sababsiz boʻlmagay hech ish,
Tirmoqsiz bir tutun yecholmas panja.

405

Ey xoja, taskin top dil boʻlsa noshod,
Oz or-nomusingdan sov ʻBragil imdod.
Xodimingdan ov ʻBtgan boʻlsa xatolik,
Sobiq xizmatlarin yod aylagil, yod.

406

Bedil, yovga kamtar, benishon boʻlma,
Oq-nayza boʻlmasang ham, kamon boʻlma.
Ojizlarni toptash bu olam ishi,
Bu maydonda zinhor notavon boʻlma!

407

Shayx boʻlsang hech kimga sen hukm qilma,
Odob sarrishtasin aslo gum qilma.
Xalq huzuriga bor tov ʻBgʻ ʻBri va halol,
Ters borma, soqolni misli dum qilma.

408

Ey, togʻ ʻBsabot, lof sov ʻBz, beimon boʻlma,
Xotirjam qil kov ʻBngling, parishon boʻlma.
Aqling otganicha bilib olaver,
Fahming nuqsonidan pushaymon boʻlma.

409

Ishqing imtihoni afsundir, afsun,
Telbalik gʻʻuborin taratar Majnun.
Kulda oʻʻt yalligʻʻi sezilmas, ammo,
Suv ursang undan ham chiqadir tutun.

410

Borliqning bunyodi bemador nafas,
Hayot koʻʻbrinsa-da etibor nafas.
Sahar shabodasin shamolga yozsang,
Bu kitobga ham ip hamda tor nafas.

411

Tokay qizitayin bozori hasrat,
Tokay afsona-yu ozori hasrat?!
Koshkiydi bu gʻʻamdan suv boʻʻlolsam, suv,
Poyingga toʻʻkilsa ne bori hasrat.

412

Hamkorlik topmadi falak, osmondan,
Libos kiyolmadim amnu omondan.
Ey don, sen rozi boʻʻl, qutulolmaysan -
Un boʻʻlib yanchilmay bul tegirmondan.

413

Majnun ishqda kuymish avvalida ham,
Sozi kuyar nola-nagʻʻma qilgan dam.
Ishq lofini urib yashamoq xato,
Qanot kuysa, uchish kuyadir boham.

414

Oyoqlaring naqshi ikki koʻʻzimiz,
Kelishingga mushtoq bunda oʻʻzimiz.
Koʻʻzimizdan ketding misoli nigoh,
Ammo boʻʻshamadi sendan koʻʻzimiz.

415

Ishq yoʻʻliga kirsam oqilu majnun,
Butxona, machitda chalishar qonun.
U dunyoda pinhon ishq va ulugʻʻlik,
Bunda hatto toshdan chiqarar uchqun.

416

Ezilgan har tuproq sirlar makoni,
Toʻʻzgʻʻib tushgan har pat uchish bayoni.
Bogʻʻ qizil, sarigʻʻ in inkor etmagil,
Har bargu har koʻʻkat rangu noz koni.

417

Gazabdan ogohlik oʻʻtmasdir senda,
Adovatdan rostlik butmasdir senda.
Qilmishing oʻʻzingga keltirar balo,
Sovʻʻzingdan xunuklik ketmasdir senda.

418

Orif zahmat tortib yurmas qarasang:
B«Bu ne jilvasozu, unda qanday rang?
Har daraxt mevasi, har gul rangi bor,
Hayot nimaligin agarda bilsang.

419

Moldorlarga qara, fikrlari xom,
Kibru gʻururlari ovʻzlariga dom.
Bunday toshbagʻvirlar uzuk koʻziga
Manglay ajiniday yozdiribdi nom.

420

Mumsik nonu suvin tergaydi tejab,
Ammo oshiyoni buzilar ajab.
Koʻzlarin yogʻib bosib, yumilsa mayli,
Toʻymaydi toʻplagan moliga qarab.

421

May kosasi emas, chashmi fattoning,
May sening nigohing, obi hayvoning.
Mayxona eshigu, devoru xumi -
Kipriging soyasi, qora mujgoning.

422

Zohid mayxonadan istab haqiqat,
Tasbihdan ham kechdi, qoldi may faqat.
Soqolu yolu dum, sallani demas,
Oxir inson boʻldi bu eshaksifat.

423

Bul kun nasimi dildorim kelur,
Boʻyi guli koʻp intizorim kelur,
Vaqtida olayin jilvasidan rang,
Koʻzgudek koʻrsatay, bahorim kelur.

424

Bedil, bunda shoir-suxandon koʻpdir,
Biz kamu begona noshoyon koʻpdir.
Bizdan eshitgilu, bizdan ibrat ol,
Maddohlik gʻururi ming chandon koʻpdir.

425

Vahm majlisida yoʻqdir manosi,
Kimning koʻnglida gar ilm davosi.
Mast devona urdi koʻzasin toshga,
Boshda ham qolmadi sharob savdosi.

426

Sovʻz lutfin tuyolmas har qanday quloq,
Dilimdan oʻtkazay sezsin yor shu choq.
Bulbuldek nolam bir gulga atalgan,
Ammo uni tinglar bogʻib boshdan-oyoq.

427

Ittifoq boʻlsa bir-biriga yoʻldosh,
Adashmay borishar magʻburr tutib bosh.
Qayda ittifoqlik topadir zavol,
Tep-tekis yoʻlda ham paydo boʻlur tosh.

428

Himmat kamarini bogʻiblasa faqir,
Yuz aybu nafs itin bogʻiblagay zanjir.

Manmanlik eshigin berkitar ehson,
Baxil tabiati boʻladi dilgir.

429

Muhabbat oʻbʻrnini bossa gar shahvat,
Havasga aylansa gar ishqiy suhbat,
Ming hayfdir xashakka intilsa otash,
Jahon boyligidan ne olur himmat.

430

To sovʻbz qolipiga tushguncha mazmun,
Uni oʻbʻylayveryb diling boʻbʻlur xun.
Dilga tugun solar yuzlab saktalik
To nola misrasi boʻbʻlguncha mavzun.

431

Inson xayolidan yigʻbʻlamaydimi?!
Yuksak kamolidan yigʻbʻlamaydimi?!
Gardun bir dam koʻbʻrsa oʻbʻzin tuproqda,
Ayting, bu holidan yigʻbʻlamaydimi?!

432

Bunda haqiqatdan nishon koʻbʻrmaysan,
Ishqda havas, shavqni oson koʻbʻrmaysan.
Tuproq oyna emas, qancha nur sochma,
Soya koʻbʻrasenu inson koʻbʻrmaysan.

433

Bedilning na kulfat, na ranji bordir,
Xursandlik tabida gul, changi bordir.
Erta sahar barbod etsalar xokin,
Husni hangomasin nimrangi bordir.

434

Kim oʻbʻz maqtovida ochar ekan lab,
Koʻbʻzlarim koʻbʻrsatar bizga surmalab.
Bukun oyogʻbʻimiz ostidagi qum
Kecha ogʻbʻizlarda xoʻbʻp chaynalgan gap.

435

Mazax, vaqillashdan toq boʻbʻlsin yurak,
Har sovʻbzing arzanda boʻbʻlmogʻbʻi kerak.
Odob bisotimas masxarabozlik,
Har gal ogʻbʻz ing ochsang kulgi boʻbʻljak.

436

Fuqarodan xabar olmas boy olchoq,
Kibridan koʻbʻziga koʻbʻrinmas oyoq.
Gururdan shunchalar koʻbʻtarar boshin,
Hademay boʻbʻynidan ham ketar uzoq.

437

Kishilar yumtanmi koʻbʻngil qovʻbzini,
Kipriklar ochigʻbʻu tuymas oʻbʻzini.
Koʻbʻp haq gap aytildi, Bedil ham aytdi,
Lek tushunmadilar uning sovʻbzini.

438

Sovʻiz aytmoqqa ogʻibzin ochsa gar yor,
Masih nafasida ajoyib boʻʻy bor.
Qalampir munchoqdir yo mushki Xovʻtan,
Yo atir ufurmish rayhonu gulzor.

439

Mozorim uyatli, beparvo ovʻtma,
Nechuk halok boʻʻldim, benavo ovʻtma.
Xijolatdan terlab ovʻtdi bor umrim,
Mard boʻʻlsang xokimdan mosuvo ovʻtma.

440

Zavqsiz, lazzatsizdir toatlarimiz,
Kekirdak qaygʻʻbusi ragʻʻbatlarimiz.
Kech - yemak qistogʻʻbi, kunduz - ochu lanj -
Shudir roʻʻbza kuni himmatlarimiz.

441

Zohid kekkayishdan shunchalar qotgan,
Dovʻzax ham eritish evin yovʻqotgan.
Chaynalgan chala govʻʻsht, tuxum singari,
Otga tushganda ham muzlagan, qotgan.

442

Har koʻʻzki, agar olmasa ibrat, koʻʻrdir,
Har luqma agar bermasa lazzat, shoʻʻrdir.
Har toʻʻn, agar oʻʻzgarmasa, toʻʻnmas, u kafan,
Har xonaki, birdek turaversa, goʻʻrdir...

443

Faryodki, menga jafoyi gʻʻaflat oʻʻtdi,
Jomimga qiyomati xijolat oʻʻtdi.
Dedim necha koʻʻz ochib shu dunyoni koʻʻray,
Dunyoni to koʻʻrganimcha muddat oʻʻtdi...

444

Ne kelsa, sabr ayla, tamoshodir bu,
May ichki, koʻʻngil dardiga davodir bu.
Qul ersang, oʻʻzingga bilgil olamni qafas,
Qoʻʻy, yurma bu anduh sari, sahodir bu...

445

Dil sozida nagʻʻmayu navolar koʻʻpdir.
Aybu hunaru rangu safolar koʻʻpdir.
Koʻʻpik tilagingmu yo gavharmi murod?
Daryoda bahoyu bebaholar koʻʻpdir...

446

Ey mardi sabot, shikasta paymon boʻʻlma.
Jam ayla koʻʻngilniyu parishon boʻʻlma.
Har neki zarur ersa, chuqur angla, tushun,
Yanglish tushunib, keyin pushaymon boʻʻlma...

447

Ildiz gulu boqqa yetkazarmish oʻʻzni,
Ham boda dimoqqa yetkazarmish oʻʻzni.
Parvonani koʻʻrki, talpinib misli hilol,
Oxir chiroqqa yetkazarmish oʻʻzni...

448

GK»ampesha dilimga to nazar solgaysen,
OqkoK»ngil esang, koK»nglim aro qolgaysen.
Otash koK»tarib oK»tma yana biz sari, hoy,
Naq olti tarafdin oK»t olib, yongaysen...

449

Bedil, bilarmisanki, ahli himmat,
Qimmat etadir elga necha bir suvrat:
GK»ofilga nasihat u fuqaroga diram,
Yoshlarga lutf, yoshi uluqqa xizmat...

450

Ey oyina, manziling muborak boK»lgay,
Ul husni muqobiling muborak boK»lgay,
Yor qaytdi safardanki, dilim unda edi,
Bedil, senga bu diling muborak boK»lgay.

451

Sen kun bila tun holini aflokdin soK»r,
May boK»lmasa xumda, sen uni tokdin soK»r.
Kim oK»tdiyu kim ketdi - soK»rarsan tokay?
DoK»stlar bari shunda muntazir, xokdin soK»r...

452

Chun oyina begK»ubor koK»rgay oK»zni,
Yuz rangga dagK»i shikor koK»rgay oK»zni.
Inson mijozi ila ilm gul ochmish,
Tuproq gahi gulbahor koK»rgay oK»zni...

453

Shodlik boK»laversa, qaygK»uga uyqashdir,
Bayram sira bitmasa, yuraklar gK»ashdir.
Har narsada mezon va meyor kerak,
Suv ohsa boshingdan, suv emas, otashdir...

454

Yuz charx boshimizda ovora emish,
Yuz subh bizni deb jigarpora emish.
Oy birla quyosh shulasi bizga ne pisand,
KoK»z yoshi oK»zi sobitu sayyora emish...

455

Dersanki mudom: maqomi dildor qayda?
KoK»zlarga koK»rinmagan u ruxsor qayda?
KoK»zingga magar parda emish mujgoning,
Oftob uyida, degilki, devor qayda?

456

Dunyoki, parokandaligi asbob emish,
Orom bu jahonda, oK»ylakim, simob emish.
Dengiz emish u, mavji - parishonligimiz,
Osuda koK»ngil - bir gavhari noyob emish...

457

Faryod ila oK»ylakim nafaslar doldir,
Ammo netayin, zaboni jurat loldir.
KoK»ngil oK»ti birla misli bir shamdirmen,

Ul nola labimga yetsa gar - tabxoldir .

458

Har kimsaki to shikasta, dilxun boK»lmas,
Ul mulki vafoda qadri afzun boK»lmas.
Dunyodagi har tosh boK»lavermas yoqut,
Har qatrayi suv gavhari maknun boK»lmas...

459

Mulloki mudom jadalga moyil boK»ldi,
Olim sanadi oK»zini, johil boK»ldi.
To oK»rtaga tushdi u, bilim lofi ila,
Topgan bari manolari botil boK»ldi...

460

Esmoqda nasimi yor, yorim kelgay,
Gul hidi taraldi, intizorim kelgay.
Vaqt yetdiki, jilva, rangga men yetgaymen,
Ul oshinomu ul bahorim kelgay...

461

Foydang yiqitib bizni, ziyon boK»lgusidir,
Har chandki bahor erur, xazon boK»lgusidir.
Oyinaku ul zamon qoK»lingdin tushdi,
Aksing dagK»i koK»zdanam nihon boK»lgusidir...

462

Sherim menga necha yuz zabondin keladir,
KoK»pdan beri, koK»p vaqtu zamondin keladir.
Tavrot emaski ul, to taxmin etsam:
Bir yoK»la magarki osmondin keladir.

463

Suhbat tunu sayri gul sahar istar emish,
Har soz taronai digar istar emish.
Pirlikda goK»zallar labidin kechmasmen,
Tishsiz kishi shir ila shakar istar emish...

464

Gar forigK» erur ushbu jahondin havasim,
YoK»q ushbu jahon ichra tuzogK»u qafasim.
Har onda chaman ziynati men birla emish,
Chun rangi tarovati bahordek nafasim...

465

Bul kecha koK»ngil toK»la surur etgaymiz,
Dildorga termulib, huzur etgaymiz.
KoK»z ravshanimiz ravshan oK»lur, kam boK»lmas,
Shaming ila diydalarni nur etgaymiz...

466

Sen ketdingu men asiri manzil qoldim,
Bu dardu gK»amu alamga mashgK»ul qoldim.
Bedil ekanimnn sal unutgan erdim,
KoK»ngil senga boz kechdiyu bedil qoldim...

467

Ey senkn vahim ila mudom majbursen,

Goh oK»t tilaging, gohi gadoyi nursen.
Ustingda kiyim bila yalangK»ochdiren,
Mazur emassen, vale magK»rursen...

468

KoK»rdim necha dardu gK»am, davoyim sen oK»zing,
Chekdim necha oh-voh, havoyim sen oK»zing.
Ashkimni faqat sening yoK»lingda toK»kdim,
Har nechaki chorladim, sadoyim sen oK»zing...

469

Oxir dili noumid muztar boK»ldi,
Bekasligidin yerga barobar boK»ldi.
Mujgoni boshimga soya solgaymu, dedim,
Qayrildi, koK»ring, soyasi ham qayrildi...

470

Ul madrasa ichra pechanim jam boK»lmish,
Bilganmisen, nechun mukarram boK»lmish.
Arqonu toK»qim va jul istardi eshak,
Nochorligi kor etmishu odam boK»lmish.

471

Gardun oK»zi - necha sobitu sayyor emish,
Daryo oK»zi - necha chashmayu anhor emish.
Dunyo ishidan hamisha voqif boK»lkim,
Sen bilganing ul bitta emas, bisyor emish.

GK»azallar

BoK»libdir gK»amga oshyon maskani dil,
Shu bois gK»am kelur, soK»rsam: qani, dil?
KoK»zim maqsudi vasling-u, qani koK»z,
Dilim yodi gK»aming, ammo qani dil?
Adashgan korvonga qoK»ngK»iroqcham,
Na kuylar kuylamasdan nolani dil?
Kishi yoK»qdir kishiga zoru muhtoj,
Vale dil tutganidir domani dil.
Qadam qoK»yganda xoki turbatimga
BoK»l ogohkim, oyogK»ing bosgani dil.
Agar-chi suvratim Bedildir, ammo
Qilur boshdin-oyoqashkim mani dil.

* * *

Zahm oK»ldi yana chashmi purob oK»ldi, bizim dil,
Rangin qadah ichra qon sharob oK»ldi, bizim dil.
GulbogK»u chaman faslida tosh oK»lsa u koK»ngil,
Dasht uzra gK»ubor oK»lsa-da, ob oK»ldi, bizim dil.
Vasl anjumani ichra hayo jom boK»libdur,
Ob oK»lsa agar bodai nob oK»ldi, bizim dil.
Ne hosil, ayo nola, bul otash nafasingdan,
Qon boK»l, seni deb boK»yla kabob oK»ldi, bizim dil.
Bir chashma-ku toK»foni xayol ichra bu olam,
Bedil, na iloj, emdi sarob oK»ldi, bizim dil.

* * *

Parishon xotirim deb gK»am yaralmish,
Yana chashmim tufayli nam yaralmish.
Qilur mavj gavharu oina javhar,
Ajab, beorzu dil kam yaralmish.

Atarlar gK»uncha poymolini gul deb,
Ne hol, shodlik aro motam yaralmish.
Sabo toK»zgK»itgudek bir kaft tuproq
QoK»shilgach qon ila, odam yaralmish.
Qoshimga kelsa gar farmoni taslim,
Egilgum, qoshim asli xam yaralmish.
Agar xeshlik uchun paydo bu olam,
Mening koK»nglinga koK»nglim ham yaralmish.
Dilning dardiga yoK»qdir chora, Bedil,
BoK»lib sohibmuhr Hotam yaralmish.

* * *

Ishq dogK»i kabi nurga niqobdir, yuragim,
Oyina kabi dard ila sofdir, yuragim.
Har lahza bir uxlab yana tez uygK»onadur,
Har dam ishi rohat va azobdir, yuragim.
Mavjlanganidan kim ani sarchashma demish,
Sarchashma emas, asli sarobdir, yuragim.
Paymonasi lim toK»ldi boK»lib paydo shahd,
Mulkingda umrdoshi hubobdir, yuragim.
Kel!.. OK»t ber, alangamni tomosha ayla,
Lov yonmasa, umri ne hisobdir, yuragim.
Sen soK»rading, berdim yulib koK»ksimdan,
Laling bu savol, unga javobdir, yuragim.
Shabnam kabi suv olamidandir gohi,
Goh misli qadah ichra sharobdir, yuragim.
Umrin necha dam? Tinmay urar bilmakka,
Chin kasbi sanoq, kori hisobdir, yuragim.
Umrinni xayol etsam, hech yoK»qdir samari,
YongK»in nafasim, shunga kabobdir, yuragim.
KoK»z-koK»z qiladir daryo pufaklarni necha,
Vasl koK»zgusiman, ammo hijobdir, yuragim.
Tosh oyinavu, tomchi guhar boK»ldi, biroq
Afsus, hamon xonaxarobdir yuragim.
Ming tomir ila chirmadi gK»aflat, garchi,
Bedil, necha hikmatga kitobdir, yuragim.

* * *

Yod etib shavqingni, singan xasta dillar shoddir,
Shisha dillarga bu chil-chillar muborakboddir.
Oh va koK»z yoshim egiz, men bir ajib mirobman,
Shu shamol, bu suv bilan dard bogK»larim oboddir.
GK»aflat ichra men hayotni mehribon bildim gK»alat,
Har damim qoK»sh tigK»li xanjar, umr esa jalloddir.
Hayratim ogK»zi metin, yumshoqdir undan toshtuxum,
Folboqar oynam sinib, bundanki u zuryoddir.
Umr qushim parvozi tindi shisha koK»nglim ichra, oh,
Tip-tiniq ushbu qafasning sohibi sayyoddir.
Zoru muhtojmiz agar-chi, biz qanoat bir-la boy,
Tashna dil qongK»aymu hech, dunyo saroboboddir.
BoK»ldi bulbul nozga tutqun, holbuki, bir ura par,
KoK»rkidanmas gul, oK»zidan ham oK»zi ozoddir
Aqlu hush jomi siniq, undan salomatlik oqar,
Telbalik rohat yaratmakda ajib ustoddir.
Vasl oqshomida isfandlar ne xush charsilladi,
Ishqni madh aylab kuyibdurman, bu - bir isbotdir.
KoK»p ulugK» tushlarga loqaydmiz, nechunkim, oK»ngda ham
Uxlagudek damda bir dunyo, axir, bunyoddir.
Biz Xito - naqsh oK»lkasin kezsak, oyoqning izlari
MoK»yqalamdir goK»iyo, surgan ajib Behzoddir.
Surmalar baxtlar qarosindan nishon kiprikdagi,
Ishqni kokillar sezib toK»lgK»andi - jim faryoddir.
Keksa bu jonimni kovlab, baxt yoK»lin ochdim, ne baxt
Qomati yoy, chunki Bedil, teshai Farhoddir.

* * *

To tugK»ildim, har qulogK»imga mudom afsun kerak,
Dil til olgancha choK»kib yotmoqni istar - xun kerak.
Ishq balosi husn baxtiga hamisha zordir,
Laylining noz bazmiga albatta bir Majnun kerak.
Ehtiyoj bor etdi yoK»klikdan jahonni, doK»stlar,
Qilgali jo dilga himmat, yangragan qonun kerak.
Ketmagay dud hech yolingdan, kulga gulxan doK»nmayin,
GoK»iyo yuvmoqqa ust-boshim kirin, sobun kerak.
Vahmga taslim akl bor-yoK»qni farqlab bilmagay,
Nokeraklar kecha oK»rtab, boK»ldilar bul kun kerak.
ToK»kmasinlarmi yulib marjonlari kipriklarim,
Oh, yoshurmoqqa nahot shunday goK»zal mazmun kerak.
Tong bu - borliqning jahonda bir damidir bedaxl,
Bir nafas diydor uchun borliqqa bul gardun kerak.
Ehtiyoj insho etib jam qildi tarqoq soK»zimiz,
Harfi nomavzunimiz, chun boK»lmogK»i mavzun kerak.
Benafaslikka giriftor Bediling qabr ahlidek,
Chun oK»lim zanjirdur, zanjir uchun majnun kerak.

* * *

Yoniq matlablarim bergay olovga dostonlarni,
BoK»yar qongK»a murod-maqсадlarim barcha bayonlarni.
Asl manzilga yetmasdan, qolib ketding, boK»lib man-man,
Jaranglardan topib kirgay qaroqchi korvonlarni.
Shovullab turgan oK»rmon sirlarinda, ayt, ne hasrat bor
Ki, qushlar koK»zyoshi girdobgK»a bergK»ay oshyonlarni.
Yurakdan gardlaring art, to tiriksan, intizom baxsh et,
Axir, fayzi boK»lak tartibga solmoqning doK»konlarni.
Labing dilni olib, mendan miyiqqlar jon soK»raydirlar,
Yomon oK»rgatdi oK»gK»ring poraga bul posbonlarni.
Sen olgan har zaif damdan umr boK»yi soK»nib keldi,
Mozorlarga sham etma vaqt yelinda ustixonlarni.
Yutib kelmoqda sen turgan qirgK»oqni ajdaho toshqin,
Qayiqni sindiru, sogK» ket, yoK»qotding bu makonlarni.
KoK»zingning yoshlari yulduzlarin yanchib kuningni koK»r,
Tegirmon aylab aylantirdi ohing osmonlarni.
GK»azab ahlin tiyib turgK»il sehrlab sen odob birlan,
Ki, oK»qlar qoshida koK»r tazim etgan bul kamonlarni.
Jahondir xomxayol oshxonasi, armonni yeb toK»ydim,
Nechun tinglay sovuqtandirdan oqqan boshqa nonlarni.
Men ojiz sajdaman, aylab tavof, soK»ng manglayim birlan
Naqsh qildim shamolga xoki birlan ostonlarni.
Qarab yor, tinglay bir kun, yetar, bas, jim boK»l, ey Bedil,
Men oyna bagK»riga jo ayladim faryod-figK»onlarni.

* * *

Toki chaman tomonidan boK»yi bahor, yetib kelar,
OK»zni netib yod etayin, nomai yor, yetib kelar.
Ikki koK»zu bitta labin juft etadir qaddima yor,
ToK»rt beadab raqam bilan ming iftixor, yetib kelar.
Shodligu gK»am dogK»larini masxara qilgali kulib,
BagK»rida dogK», xanda qilib, u lolazor, yetib kelar.
Ochdim aza, yoK»qoldi yoK»l dashti adam quchogK»ida,
Tong, yoritish uchun yoK»lim, siyanafigor, yetib kelar.
Kuydi yurak sipand boK»lib, chiqdi nafas baland boK»lib,
Sen yoK»nilib, soK»ngra qoK»lim senga, dutor, yetib kelar.
Jim oK»qigil bu marifat kitobini, ayo, aziz,
Qilsang ovozingni baland, boshinga dor, yetib kelar.
Tang bu tiriklik ichra xalq yupandi soK»zu soz bilan,
YoK»q esa har nafasda bu dilga fishorl, yetib kelar.
Shodligu baxtimizga qoK»l yetmaga koK»p qiyin bizim,
Chiqsa agar xumordan u, tagK»in xumor, yetib kelar.
DagK»dagK»a qilma qudratu husnu tarovatingni hech,
Tonggacha sham soK»nar, axir, faxringa or, yetib kelar.
Singan oyoq qachongacha haqtalabin qilar ado,

Ikki koK»zim yuzimga, oh, topib mador, yetib kelar.
Ohi hazini qaqratib qoK»ysa azizlar labini,
Bering xabar, yosh toK»kibon Bedili zor, yetib kelar.

* * *

KoK»zlaringga, tengsizim, boK»lsin fido mayxonalar,
Goh qurib, goh toK»lgK»usi imong bilan paymonalar.
Oshiq oK»z qalbini yoqmoq payti chaqmoq oldi oK»t -
Sham alanga olgani payt kuydilar parvonalar.
Ishq-junun sahrosida esdi dovullar aylanib,
Sochlarin bir hilpiratsinlar debon devonalar.
Ishqimizning qadri yoK»qdildan chiqib boK»lgan bayon,
Boy berib ganjin, huvillab qoldilar vayronalar.
Mehrimiz berdi olovga bir taroqdoK»konlarin,
Sochlarin qandoqtarar endi bizim jononalar?!
Shamga dil dardimni aytib turganim payt keldiyu,
Uyqu uxlab qoldi, tinglab tonggacha afsonalar.
Qahr qah-qahlab tishin qayrar hasading betida,
Sabr etar tishsiz qilich jim-jit, boK»lib mardonalar.
Nomuvofiq boK»lsa ahli anjuman boK»lgay xarob,
Jam emasliqdan sochilgaylar boshoqdan donalar.
Sharmi boK»lsa, bir-birovga koK»z olaytirmasdi el,
Suq kirib, shatranj oK»yin maydoni boK»ldi xonalar.
Toki bor imkoni, Bedil, qil zamon ahlini tark,
Tutmagay odamni doK»st hech bu hayobegonalar.

* * *

Zor qanot qoqsamki, bexudlik ayon, boK»lgK»usidir,
Bu bilan isyon emas, holim bayon, boK»lgK»usidir.
Bir qadam ham behuda ketmas agar hush izlasak,
YoK»qsa, tosh, gK»aflat bosib, bizdan nishon, boK»lgK»usidir.
BoK»l faqir sen xokisorlik birla, oxir bir kuni
Bir hovuch xokingga yel taxtiravon, boK»lgK»usidir.
Gar xudosizlarga qolsa ushbu ummonlar kuni,
Parchalangan barcha yelkan, kema qon, boK»lgK»usidir.
Vahmu tuhmat gK»am balosi birla har koK»k barhayot,
Bolu parning koK»lkasi togK» deb gumon, boK»lgK»usidir.
Qanchalik hurkitmangiz, baxt qushlari mijjamdadir,
Ming qanot bir kiprigim ichra nihon, boK»lgK»usidir.
Gar ayon aylay desam ojizligim, ojiz tilim,
KoK»zlarim faryod chekar, bu ne figK»on, boK»lgK»usidir.
Avjlanib vahshatli suhbat boK»ldi har til bir olov,
Ahli korvon yoqqan oK»t ham korvon boK»lgK»usidir.
Mangu bir rohat shudir, jam boK»lsa ummid-ixtiyor,
ToK»plasa qush parlarin gar, oshyon, boK»lgK»usidir.
Har nedan kechmayusa, Bedil, arzigaydir haq yoK»li,
Bir yuking boK»lsa bu yoK»lda ming dovon, boK»lgK»usidir.

* * *

Ey fazlu kamoloti ayonlar va nihonlar,
Mani nafas mahv etadi, soK»zni - zabonlar.
Tuzmakchi edim shoda qilib gavhari vasling,
Shart uzdi nafas torini yongan u figK»onlar.
Xok boK»ldi, biroq boK»lmadi hech mahrami diydor,
KoK»z koK»zguna toK»ldi shu boiski toK»zonlar.
Yohu deya toK»kmakchi edim oK»zni qadahga,
Lov yondi nafas, qaynadilar qalbdagi qonlar.
Sajdangni koK»rib shiddat ila toK»xtagan oK»qman,
Otgani edilar, holbuki qudratli kamonlar.
Har moK»y boK»lib til sening vasfingni oK»qir shod,
Har harfing ila xattu savod chiqqan hamonlar.
YoK»qlik changining toshqinimiz, obi baqomas,
Suv loyqasimiz, bizni degish[17] olgani onlar.
Maydon uza ne tilni tilib yeldi qalam, ayt,
Ming yoK»rtsa-da u, noqis erur barcha bayonlar.

Uchqun kabi osmonga uchib soK»ndimu bildim,
Kenglikka samo zor, fursatga - zamonlar.
YongK»in nafasing, Bedil, uni sotsa boK»lurmi,
Hayratda qotib, taxta boK»lib qoldi doK»konlar.

* * *

Yoniqdil gavhari yo qatra-qatra nob, shabnamlar,
Yo koK»zyoshdek jahon sirri nihon, noyob, shabnamlar.
Ki gK»aflat zulmatin ogohlik nuriga jam qilmas,
Sahar bedor yonar milt-milt, yutib zardob, shabnamlar.
Qayerga bormayin, koK»zyoshlarim menga vatan boK»ldi,
Jahonni qatralardan ayladi selob, shabnamlar.
OK»zingdan ketma dardingga boK»lib magK»rur, koK»zim yoshi,
Ki sutdek nurlarin qildi bu tun mahtob, shabnamlar.
Ajabmas koK»zyoshim boK»lsa agar jononima manzur,
Ne yangligK», oh, charaqlar, koK»rsa gar oftob, shabnamlar.
Tizildi minglagan koK»z gavhari ruxsori oyimga,
Qatorlashgan kabi gulbarg uza shaffof, shabnamlar.
Zulumot pardasin olgK»ay sigK»ib haddi, ulardan tong,
Meni dilxastani qilgK»ay batlar betob, shabnamlar.
Yuzi gullar visolida koK»rinmas baxt nishoni hech,
Shu bois lolalar bagK»ridadir xunob, shabnamlar.
Zaiflik tavqi boK»ynimda, ki yuksaklikka daxlim yoK»q,
Oyoq ostida ming yulduz kabi serob, shabnamlar.

* * *

Sensiz tashlansa bogK»ga, koK»zyoshli nigoh, suvda,
Men bir oyina yangligK»... qolgan kabi bogK», suvda.
Husningdan hijob aylab koK»zgu boK»lmasam boK»lmas,
Quyoshga boqib boK»lmas ul boK»lmasa, oh, suvda.
Inju-inju ter terlar bahor tongi chamanda,
Yutib barin bosh eggan gullar begunoh, suvda.
Tabassum qilganigda oK»gK»rilar koK»rdi laling,
Laling - Zuhro, qoK»l yetmas, shundan jigar dogK», suvda.
Ey omonlik istagan, oldingdadir ming ofat,
Sohilda oK»t lovullar, kemang-chi qirogK» - suvda.
Olamning har ashyosi bir dilga doK»nsam deydi,
Har qatra orzu aylar bir kun dur boK»lmogK», suvda.
Dunyodir cheksiz ummon, durrin junbushda izlar,
Bilmaski dur oK»zinda, bilmaski dur, oh, suvda.
Istarsan dahr ichinda lochin misoli parvoz,
Kech bu havasdan, gK»ofil, sen boK»kkan bir zogK», suvda.
Sharm ahlining faryodi kelmakda qulogK»ingga,
Niqoblari yirtilgan pufakdir, andogK», suvda.
Ruhni oK»limdan oK»zga poklantirguvchi yoK»kdir,
Shundan yulduzlar milt-milt, shundandir saboh, suvda.
Nadomat birla terlab bormoqdadirmiz oldga,
Misli suvdek goh yerda, misli toK»lqin goh, suvda.
GK»aflat ahli beqaror, felinda hech sabot yoK»q,
Misli sham tolesidek alangada, yogK», suvda.
Bedil, seni oK»ylamay ishqqa gK»arq ikki dunyo,
Kim ham qaygK»urar tuzni choK»kib borar chogK», suvda.

* * *

Sharh etib mavj borligK»in, daryoda tugK»yon, har nafas,
Jam ruhim fosh, goK»iyo qoK»ynimda rayhon, har nafas.
Chiqsa gar qanday dovon yoK»lingda, shart oK»tmak oshib,
Aylasin ertangni bu kun, mayli, payhon, har nafas.
Matlabingga yetmaganlik dardidan sen toK»kma yosh,
ToK»ksang ham hattoki ter, xijlatda, ul qon, har nafas.
Ushbu borliq bir kitob, sen ayla band sherozasin,
Tongga boq, yoK»qlikni jam ayladi har on, har nafas.
Dard erur ishq, otashinda bir boK»lak iksir bor,
Sen bu oK»tda, borligK»im, boshdan-oyoq yon, har nafas.
Senga qurbon xoklar gar cheksam oh, toK»zgzK»ib ketar,

Bir oyoq bossam figK»on tortguvchi ming jon, har nafas.
OK»z-oK»zingdin qilmayin vahm, jurat et, oK»tgil kechib,
Sen oK»zingga sen oK»zingsan misli ummon, har nafas.
Gullaridan parlarimga nusxa gar olmas esam,
Ustidan uchmoqqa qoK»ymas ushbu boK»ston, har nafas.
Bevatan majnun erurman, boK»lmisham sahro aro,
Ohularning koK»zi ichra zoru sarson, har nafas.
Bor nazokat, bor sehr billur qadah ichra nihon,
QoK»y, xalal berma tamosholarga, mujton, har nafas.
DoK»ndirar oK»z kulfatin tolega, Bedil, ahli dard.
Surma qilgum senga dildogK»imni, jonon, har nafas.

* * *

Iki koK»z ga'haringdan kom olurman,
Iki dunyoga juft bodom olurman.
Gadodirman gK»arazsiz, shafqatingdan
Yalinmasdan tilib, inom olurman.
Sening bazmingda uxlabman, bu ham baxt,
Oyoq qoK»y boshima, ilhom olurman.
BoK»lib majnun mashrablarga ulfat,
Urarman toshga shisha, jom olurman.
Musaffolik har qatra teringdan
Sahar shabnam kabi andom olurman.
Ayiqlik nafsimga bogK»lab, ovlab anqo,
Oxir men xomxayol deb nom olurman.
Sadoqat va mehr maydoni ichra
Shahid boK»ldim, abad... orom olurman.
Ayonsan, hech qiyo boqmaydi olam,
Xavotir bundan har ayyom olurman.
Solib, Bedil, oK»zimni bilmaganga,
Hama vasl istasa, paygK»om olurman.

* * *

Faxr etarlar sajda aylab shundayin ostonaga
Bosh qoK»yib manglay terin chin ahli inson toK»ksalar.
YoK»qlik hamyonidan hech tushmas umr naqdi, dalil -
Yitmagay, uydan neni eltib biyobon, toK»ksalar.
Chok-chok Bedilning har chokin qilib ming chok, ne tong,
Gulfurushlar subhidam xandon-xandon toK»ksalar.
Haq debon dil makrin el borincha imkon toK»ksalar,
Tomchidek gavhar uchun, mayliga, ummon toK»ksalar.
Jilvardgar toK»rt fasl gulshan, agar bulbullari
Tinmay har chah-chahda bir-bir qatradan qon toK»ksalar.
ToK»ldirib tashlar tikanga intizorlik bogK»ini
Yosh etib kipriklaring gar ahli hijron toK»ksalar.
Lolalar qotil boK»lib tuhmatga qolmay deydilar,
Har bahorda sachratib qonimni har yon toK»ksalar.
Nega ishq memorlari tamir etar dil qasrini,
OK»zlari qurgan zahot vayron-vayron toK»ksalar.
Ahli ishq boK»lgK»ay musaffo ishq oK»ti-la, choK»gK»larin
Gar etaklarga hayiqmasdan-ki bir on toK»ksalar.
Ayb boK»lar ayb etsangiz andishasi yoK»qlarni gar
OK»zlari obroK»sin aylab abri nayson, toK»ksalar.
Sajdagohdir himmati ahli fanoning, bosh qoK»ying,
Yerga tuproq aylab oK»zni, har mahal jon toK»ksalar.
Shabnamin bermas tekin ushbu chamanda koK»zlarim,
Sarf boK»lar minglab nigoh, bir durri gK»alton toK»ksalar.
Dard qushing uchdi vujuddan, bosh-oyoq yongK»in koK»rib
OK»t qoK»yib misli qamishzorlarga giryon toK»ksalar.
Qaltirar qoK»l tiygK» tutishga qatl uchun, bergay madad
Qonlarimni piriqirab har bitta mujgon, toK»ksalar.
Faxr etish-chun qayda loyiq bosh, qoK»yib ostoniga,
OK»tganida terlarin gul yuzli jonon toK»ksalar.

* * *

Chin kamolot ixtiyor qilmoqchiman,
Yani yoK»qlik oshkor qilmoqchiman.
KoK»p chigal borliqoK»rish-arqoqlari,
Men nafas-la tor-tor qilmoqchiman.
Ham olib qancha sifr yoK»qlikdan, oh,
Bir oK»zimni, chun, hazor qilmoqchiman.
Hech kishi bermas javob, soK»rsam savol,
TogK» aro faryodi zor qilmoqchiman.
Dard dogK»idan bahor boK»lgK»aymu deb
Lolazorga etibor qilmoqchiman.
OK»tsa oK»tsin, mayliga, gul fasli, yor,
Bir qadahdan ming bahor qilmoqchiman.
Topmaguncha dilda mushtoqlik kamol,
Men visolni intizor qilmoqchiman.
Farqi yoK»q, doK»zaxmi-jannat manzilim,
Yod Sizni, guluzor, qilmoqchiman.
Bir gunohim afv etishga arzimam,
Arzitay deb, qayta bor qilmoqchiman.
OK»tdi yuz qat osmondan orzu,
Unga oK»zni men duchor qilmoqchiman.
BoK»lmasa ibrat dalili davramiz,
Sham yoqib, sayri mozor qilmoqchiman.
OK»z tanim tuprogK»ini yoK»qyaikka xat
Bitgali men bir gK»ubor qilmoqchiman.
Vasl yoK»q, chun, ikki olamdan kechib,
Endi uzlatni qaror qilmoqchiman.
Osmon bir yuztuban bechoradir,
Men ne chOra; men ne kor qilmoqchiman.
Yetdi vaqt, Bedil, oK»zimdan men qochib,
Suhbatimdan endi or qilmoqchiman.

* * *

GK»amlarimni oh, qilib tasir, ravshan aylagay,
Sham torin tunlari taqdir, ravshan aylagay.
Tong shamolidan yonibdur bogK» aro yuz ming charogK»,
Har yaroni shundayin shamshir, ravshan aylagay.
Bu jahonning nazmu nasrin yoritar tong shulasi,
Soch qarosini oqartib piyr, ravshan aylagay.
Motam ahlin davrasi jim qaddin etgan halqadek
Sham chekib dod, koK»rsatib zanjir, ravshan aylagay.
Ahli ishq gK»avgK»o solib yoqqan baland gulxan bilan
KoK»zlarin oK»rmon ichinda sher, ravshan aylagay.
Misli toK»lqin yoK»qligK»imdan borligK»im bunyoddir,
Manilar vayroniman, tamir, ravshan aylagay.
Kechgil ovning matlabindan, chun umid sahrasini
Bil, chaqin, kezsini debon, naxjir[18], ravshan aylagay.
Chaqnashing, ey uchqunim, sogK»liq-omonliq jilvasi,
BorligK»im, borliqtolib tadbir, ravshan aylagay.
Bul yaro - fonusda yoK»q, Bedil, omonliq nuri hech,
Sham - boshqoq oK»qin etib taqrir, ravshan aylagay.

* * *

Kibr ila mardlik gK»ururin yuki barham boK»lgK»usi,
Toki manmanlik ziyod, sharmu hayo kam boK»lgK»usi.
Xom sut emgan, na iloj, el ogK»ziga tutmang elak,
Mulzam etmak istaganlar elni, mulzam boK»lgK»usi.
OK»tdi ayyom, etmagay or endi xalqtaqliddan,
Sal qoK»yib bersang-chi, har tosh Iso, Maryam boK»lgK»usi.
Nish urar majnun xayol, ildiz yoyib nayrang qilar,
Tortsa bosh bugK»doy agar jannatdan, odam boK»lgK»usi.
Sham yonib kuymak bilan ham ravshanu ham dogK»dir,
Dilda ham shodlik va gK»am, toK»y hamda motam boK»lgK»usi.
Izlamang ishqni quruq gap - soK»zdan hech, ogoh boK»ling,
Birga tugK»yon qilsa juft dil, ikki olam boK»lgK»usi.
Teng tarozudir adolat, ey faqir, qoK»l urmagK»il,
Hurmatingga ogK»sa bir yon, nemati kam boK»lgK»usi.

Misli tasbih shodasiman, kechsa bir donam agar,
Boshqadonam oK»tmagining navbati ham boK»lgK»usi.
Feli poklar xislatin oK»zgartar, aynitmas fano,
Paxta ham kuygach, jarohatlarga marham boK»lgK»usi.
Ishq aro diydor hayosi bunchalar zalvorlidir,
KoK»zlar ochilgan zahoti, mijjalari xam boK»lgK»usi.
KoK»p gK»animat anglabon gul vaslini tong dastidan,
Barcha shabnam dod chekib, koK»z yosh kabi nam boK»lgK»usi.
Haq-adolatdan kechib, nafs yoK»liga kirgan kishi
Behuda ichgan qasam bir kun kelib sam[19] boK»lgK»usi.
Tiymasang tilni, zamon maddohlarining madhidek,
Bir sovuq yel tarzida, Bedil, soK»zing jam boK»lgK»usi.

* * *

Ishq ahli agar tasbihi zunnor, yozurlar,
Har dilni debon dona, giriftor, yozurlar.
Haq fahmini takror qilish shart emas aslo,
Purkabki olov safhaga, yakbor, yozurlar.
Kipriklar ila tahrir etib, bizga pinakda
Maktublarini, oh, necha dildor, yozurlar.
Chok-chok bu yurak sharhini keskir u qalamlar
Bil, zor yozurlar, ki ne miqdor, yozurlar.
Bilmam, shoshilib doK»stga ne eltgusi choparlar,
KoK»zgumidi maktub, nega diydor, yozurlar!
Ming moK»jizadan daftar ochar umri abadlar,
Yor, sarvi qadingdan tokay raftor, yozurlar.
Zulfingdan umid maktubidir qon bu yurakka
Xatlarni tugun birlaki, gulnor, yozurlar.
Chun, ajzga panoh qancha zaif qomati birla
Xok uzra necha harfni alifvor, yozurlar.
Sahfam-ku gK»arib, unga sharaf naqshini ammo
Kim yozmadilar ham yana bisyor, yozurlar.
Peshtoqi parixonaga manglay bitigimni
Sir deb koK»chirib, buncha ulugK»vor, yozurlar.
Faryodi tinib ahdi qafas uchsa falakka
Minqorlar ila sharhi dilin zor, yozurlar.
Afv etguchi pokiza qalamlar qilibon sharm
Ne qilsam agar, oni nigunsor, yozurlar.
Dardimni bayon aylaguchi, ayt bu ne hujjat,
Qabrimga mening, deb, dili bemor, yozurlar.
Tosh ostida minnat cheksa yotgum to qiyomat,
Ustimga agar soyai devor yozurlar.
Tun misli peshonang qaro, Bedil, ki bu sirni
Bil, kun kabi ravshan deya, oshkor, yozurlar.

* * *

Oh, jilvasini aning niqob, sotar,
Bir rohatga oK»xshagan ming azob, sotar.
KoK»z-koK»zlama koK»lmak uzra pufagingni,
Kissamda dengiz bor mening, hubobsotar.
Hadiksirab titrar shabnamlar milt-milt,
BogK», ularni qilib gulob, sotar.
KoK»zlarim goh gK»afat, goh hayratdan yumuq,
Baxt toK»lasang, jahon iztirob, sotar.
Ming hunar birla toK»qigan ipaklarimni
Olib u, bir qatra sharob, obsotar.
Yonib-yonib turar gK»amsevar bu yurak,
KoK»p tashna boK»ldi xaridoring, obsotar.
Jigarlar dogK»i qadrini ne yerdan bilursan,
Bor, doK»koningdan qolma, ey kabobsotar.
Maftun boK»lib erdim bir quyoshchehraga,
Meni yer qilib ul, oftob, sotar.
Baxtiga qaro rang singidi Bedilning,
BoK»yoqfurush unga sarob, sotar.

* * *

Junun ayt, qaydasan, vayrona qayda,
Quruq choK»pman, bir otashxona, qayda.
Charaqlatding, ki, zorlarning charogK»in,
Qani, kul boK»lgK»uchi parvona, qayda.
Uyalding oK»zgadan, qoK»rqding oK»zingdan,
OK»zingdan kech... keyin begona, qayda.
Quruq dovruc taratmish vahm - choK»pchak,
OK»zing afsonasan, afsona, qayda.
Jahondir bir yumurtqa, magK»zB»oK»zinda
Ani izlashga oK»zga xona, qayda.
Qafas koK»ksimda bir qush bor, iloj ne,
Yurakdan suv tutarman, dona, qayda.
OK»yingda manzilu, Bedil, yoK»ling yoK»q.
Xayol qil, Kabayu butxona, qayda.

* * *

Foniy boK»lsam-da baqo, shul yerdadir,
Baxtu kulfat mutlaqo, shul yerdadir.
OK»z dilimni tark etib ketgum qayon,
Bor umid: bor muddao, shul yerdadir.
GK»am matoimdir, doK»konim sajdagoh,
Ketma sargardon, ziyo, shul yerdadir.
BoK»lma gK»ofil yoK»llaringning changidan,
KoK»zlarimga toK»tiyo, shul yerdadir.
GK»uncha dilni etma tark, eng xushchiroy,
Eng muattar oshno, shul yerdadir.
Pokdil, xurram yasha borliq aro,
Garchi husni bevafo, shul yerdadir.
YoK»q buningdek fazlu nuqson, izla ming,
Ming saodat, ming balo, shul yerdadir.
Tong yeli toK»zgK»itdi xok... sen behuda
BoK»lماجil magK»rur, havo, shul yerdadir.
Zorman, diydorga eltar korvon,
QoK»ngK»irogK»idan sado, shul yerdadir.
Ketdi doK»stlar, oK»p oyogK»i izlarin,
Assalomu alvido, shul yerdadir.
Yetgali vaslingga Bedil dod etar,
Dodiga yetgil, nido, shul yerdadir.

* * *

KoK»z yoshlarimni mijjalarim shitob, toK»kar,
Hayo dardi yuzimga mening gulob, toK»kar.
Umr oK»tkinchidir, qolmabu saboqdan bexabar,
Har lahzada bir varagK»ini bu kitob, toK»kar.
DogK» boK»lgan dilning zorlaridan gK»am yema,
Suvlarin nafasing bu oyinaga behisob, toK»kar.
Jahon jilvalarin gK»ubor bilgan bir gul
Qonimni gK»uncha kabi, kiyib niqob, toK»kar.
Chaman gulbunlari uyqu aralash boqib goK»yo,
Xayolimga nigoh - gullarini, berib azob, toK»kar.
Chaqnoq nigohu koK»zyosh ila bayon boK»ldi yongan dil,
Ummon yashin hamda yomgK»irlari bilan iztirob, toK»kar.
OK»zdan ketmak ila navbahor boK»lur oshiqdili,
KoK»rinmay, tong nurlarini oftob, toK»kar.
Omonliq mayini tama qilma falak shishasidan,
Fitna toshlarini yogK»dirar, desang serob, toK»kar.
BeqarorligK»imdan oK»z borligK»im seliman oK»zim,
KoK»z yosh ham oK»zini oK»zi ravonu purob, toK»kar.
Pufakdek yorilarsan oK»z nafasingdan oK»zing, Bedil.
SoK»z aytmalik gunohingni sening, berib azob, toK»kar.

* * *

Oyina kabi necha tabu tobdir dilimiz,
Chun dogK»i junun shulaniqobdir, dilimiz.

KoK»zgu kabi bir umr xayol bazmi ichinda
Hasrat koK»zida bir mija xobdir, dilimiz.
Bizmiz va nafas mavji firibgardiru botil,
Sarchashma[20] demangizki sarobdir, dilimiz.
Paymonamiz toK»lgusi oK»shal lahzaki shodmiz,
Bazmingda bir hamzarfi[21] hubobdir, dilimiz.
Otash qoK»yu betobligimizni kuzatib tur,
Kuymakdin uza oxir ne bobdir, dilimiz.
Laling chu jon oldi, koK»ngil ketdi ilikdan[22],
Yaniki savolingga javobdir, dilimiz.
Sarshor[23] olov sogK»arining jurakashimiz[24],
Suv olamida shabnamu sofdir, dilimiz.
Nedur bu nafas soK»ngi - saranjomi nihoyat?
Bir umr tamomila hisobdir, dilimiz.
Behosil urinmak ila hasrat samaramiz,
Andoqki nafas kuydi kabobdir, dilimiz.
Daryoki hubob[25] birla necha jilva sotardi,
Vasl oinasimiz, hijobdir[26], dilimiz.
Yuz tosh oK»lib oyina - ul yuz qatra guhardir,
Afsuski hamon xonaxarobdir, dilimiz.
Afsonanigordir to nafas torida titroq,
Bedil, bu kamand domida xobdir, dilimiz.

* * *

B«Ul demagimiz ham, menu ham senga zarurdir,
Andisha qilib yurma. U bul oK»rtada yoK»qdir.
Tanhizu[27] kadar[28] oytinasi, ayt, nechuk oK»y bu?
Qay yerda butun[29] munfail[30] oK»lmishki, zuhurdir[31].
Afsonalaring tutdi haqiqatni bilishdan,
GK»aflat va jaholat asari - otashi Turdir.
Yorlar, meni majhulning[32] taloshidan qulingiz,
Ul men ila, men - darbadar, oh, bu ne shuurdir?
Ijod chamani subhidami birla quvonmang,
Zero bu tabassum uyi hangomasi shoK»rdir.
Yorlar dami sovuqligini necha yashirdik,
Dandonniki sovuq uradir, oK»rtasi oK»rdir.
Shaxsdan necha timsol ila sen topma tasalli,
Ranj chekmasa sayqalda agar, oyina koK»rdir.
Xomush esa kim - bosh ila barg anda salomat,
Har gah agar til bol yozadir, yonida moK»rdir[33].
KoK»p kibr nechun? Necha bu tahqiqi bu taqlid?
Bul hammasi hech hosili yoK»q ishqi gK»ayurdir.
Bedil, senga yoK»l topmadik hech kavnu makonda,
Oyina sarob erdiki, timsoling chuqurdir.

* * *

Qazo bosh xatiga ufqningki qaysi kun raqam urdi,
Dedim: ne manglayimga yozilibdurki, qalam urdi.
Olovdagi taqa nafasidan siz gK»ofil oK»lmangiz,
Qadamiga, ki shamning bosh to bazm ichra qadam urdi.
Nigohingga sening zulf singari qattiqtegib qaytdim,
Bu bogK» favvorasi gK»alvirga misli bir alam urdi.
Bu shodlik sozi iqbol majlisida boK»ldi chilparchin,
Tanish jomni falak-da Jam boshiga chindanam urdi.
Ahli darvesh shohi boK»lgan bu xiyra bizning nigohkim,
Haqqoniy koK»z oK»ngi paydosi - gardlarga hasham urdi.
Hech takalluflarga mastlar zahmatin bermagil, voiz,
Jom labi istamas demakniki, maydan qasam urdi.
Yuz shukrki, tong kabi hech qilmadik isrofchilik biz,
Garchi bizda ham nafas bor, lek oinaga kam urdi.
Jahonda bor ajib uyqu, ne hosildir lekin bundan?
Qildi shunday dil junun, to nafasniki adam urdi.
Faryod-ey, bu dilga bir topingani yoK»l topolmasmiz,
Hama koK»r eshigida, boshini dayru haram urdi.
Somonidan hubobimning boK»libdi jiqqa hoK»l iqbol,
To koK»s shuhrat uchun yangrarki, bil, uyatda nam urdi.

Ne rohat deb damidan pirni kiprik bogK»layin, yo Rab,
U devor goK»shasi besoyadir, qiyshaydi - xam urdi.
Nadomatdan, Bedil, mujgonlaringdan oK»qni yogK»dirgil,
Etagingdan tutay deb istaganlar qoK»lni ham urdi.

* * *

Amal nayrangi bir guli baqo boK»ldi,
Bahor umidlari chin muddao boK»ldi.
Emas bizga etibor mahrami u kas,
Oinamiz xayoli beriyo boK»ldi.
Hama joyda hayrat navo yondiradir,
Oinamiz va aksi bir navo boK»ldi.
Shodman, chunki mening shahid gK»ariblardan
Zaxmning kulgani-ku, xunbaho boK»ldi.
OyogK»ing ostiga shundoq toK»kkanim qon -
Hayratlardan oK»zi poymol xino boK»ldi.
U rangni men oshkoro izlagan edim,
GK»unchani pardadek toK»sgan hayo boK»ldi.
BoK»lmadi isboti tahqiqning dilim ham,
Oina oK»z aksi bilan oshno boK»ldi.
BoK»lib jilvang mahrami gar yurolmadim,
Nigohing qultumi zaifnamo boK»ldi.
Faryod, bizning bismillomiz fayzi ila
Mavjdagi bor intilish noraso boK»ldi.
Ashkning gul sochishida qon isi mavjud,
Xoki bu tasbihimning Karbalo boK»ldi,
Bu havas sharhining har harfida bordur,
Nimaki menda yoK»q, daxli bajo boK»ldi.
Dunyo murodining boshidan, ey Bedil,
Kishi topginki, degil: beaso boK»ldi.

* * *

Agarki dil mahvi muddao aylar,
Maqsudimizni-chi, dil davo aylar.
Dard tamasi yetsa maqsadlikka to,
Humolikka har chivin davo aylar.
Zulfi asrorin uning mahv etgani
Gul tomiri domi muddao aylar.
Gar vido etgum desa hirsu havas,
Gavharin dil tuguni ado aylar.
Vahm zanjirin kuzatsa gar havas,
Hama sahroyu togK»ni havo aylar.
Kasalmand ohimiz ehromi bugun
Havomiz gardini aso aylar.
Agar vosvos solar boK»lsa tugunin,
Osuda dil domlikni hatto, aylar.
Bedilimiz kamoli barq urar gar,
Oy gardishin yudduzga ato aylar.

Б†‘ Sard БЂ”sovuq.

Б†‘ Bekaronasi - cheksiz-chegarasiz

Б†‘ Xalxol - raqqosa oyogЂiga taqiladigan kumush yoki oltin halqa.

Б†‘ Yakbor - birdaniga.

Б†‘ Jaras - qoвЂngbЂiroq ovozi.

Б†‘ Sarnigun - teskari.

Б†‘ Bolidan - qanotidan.

Б†‘ Simoku - Asad burjidagi yulduzning nomi.

This is not registered version of TotalDocConverter

Б† Samak - baliq.

Б† KovTax - qisqa.

Б† Day - qish.

Б† Dalqi - darveshlarning jun kiyimi.

Б† Taboh - buzuq, vayron.

Б† ZovTgToli - kovTmir.

Б† JobTy - ariqcha.

Б† Hayatim - kishi folini munajjimlar aytib beradigan yulduzlar turkumi.

Б† Degish - kuchli suv oqimidan daryo oK»ng qirgK»ogK»ining mutgasil oK»pirilib turishi.

Б† Naxjir - qulon, kiyikning otga oK»xshash bir xili.

Б† Sam - zahar.

Б† Sarchashma - buloqboshi

Б† Hamzarf - idishdosh, hamtovoq

Б† IliKT» qoK»l

Б† Sarshor BT»limmo-lim

Б† Jurakash - qullatib ichuvchi

Б† Hubob - suv yuzidagi qoK»ngK»iroqchalar, pufakchalar (koK»pik)

Б† Hijob BT»parda, toK»siq, chimmat

Б† Tanhiz - poklik, soflik;

Б† Kadar, kudurat - xiralik, tiyralik;

Б† Butun - yashirin;

Б† Munfail - xijolat, sharmisor;

Б† Zuhur - oshkora;

Б† Majhul - etiborsiz;

Б† MoK»r - chumoli.